

การวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว

รายงานการวิจัย

ของ

นางสาวณัฐนิตา	เขตกุฎี	59101010245
นางสาวณัฐชยา	ด้วงประภัสร์	59101010247
นางสาวศรัณย์พร	ผูกโอสถ	59101010264
นางสาวสกัญญา	รัตนมนตรี	59101010486
นางสาวเจนจิรา	บุญสูง	59101010782
นางสาวภัทรพรรณ	ก้อพิทักษ์	59101010792

เสนอต่อ

ผศ.ดร.ศศิพิมล ประพินพงศกร

รายงานการวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
รายวิชาการวิจัยพื้นฐานสำหรับวิชาชีพสารสนเทศ
สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2561

การวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว

บทคัดย่อ

ของ

นางสาวณัฐธินิตา	เขตกุฎี	59101010245
นางสาวณัฐชยา	ด้วงประภัสร์	59101010247
นางสาวศรัณย์พร	ผูกโอสถ	59101010264
นางสาวสกัญญา	รัตนมนตรี	59101010486
นางสาวเจนจิรา	บุญสูง	59101010782
นางสาวภัทรพรรณ	ก้อพิทักษ์	59101010792

เสนอต่อ

ผศ.ดร.ศศิพิมล ประพินพงศกร

รายงานการวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
รายวิชาการวิจัยพื้นฐานสำหรับวิชาชีพสารสนเทศ
สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2561

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์บทความวิจัยที่ปรากฏในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ในด้านจำนวนผู้วิจัย สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย สถาบันหรือหน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียน บทความวิจัย ปีที่พิมพ์ ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย ประเภทของการวิจัย ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บทความวิจัย จำนวน 137 บทความ ที่จัดพิมพ์เผยแพร่ ในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559-2561 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บทความวิจัย จำนวน 48 บทความ ที่จัดพิมพ์เผยแพร่ในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559-2561 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสาร บรรณศาสตร์ มศว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ

ผลการวิจัยมีดังนี้ ผู้วิจัยเขียนบทความวิจัยแบบ 3 คน ต่อ 1 บทความมากที่สุด ร้อยละ 43.75 สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัยที่พบมากที่สุด คือ ผู้สอนระดับอุดมศึกษาในกลุ่มวิชาชีพ อื่น ๆ (วิชาชีพอื่นที่ไม่ใช่วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์) ร้อยละ 52.08 สถาบัน/ หน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัยที่พบมากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ร้อยละ 47.92 บทความวิจัยตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2559 มากที่สุด ร้อยละ 37.5 ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัยที่พบ มากที่สุด คือ การศึกษาผู้ใช้และการใช้สารสนเทศ ร้อยละ 14.58 ประเภทของการวิจัยที่พบมากที่สุด คือ การวิจัยเชิงปริมาณ ร้อยละ 45.83 ประชากร/กลุ่มตัวอย่างที่พบมากที่สุด คือ นิสิต/นักศึกษา ร้อยละ 25 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่พบมากที่สุด คือ แบบสอบถาม ร้อยละ 54.17 สถิติที่ใช้ ในการวิจัยที่พบมากที่สุด คือ ค่าร้อยละ ร้อยละ 60.42

ประกาศคุณูปการ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ผศ.ดร.ศศิพิมล ประพินพงศกร อาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิจัย ในรายวิชาการวิจัยพื้นฐานสำหรับวิชาชีพสาธารณสุข ที่ได้ให้คำปรึกษา และคำแนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง จนกระทั่งรายงาน การวิจัยฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี และรศ.พวา พันธุ์เมฆา ที่กรุณาสละเวลาบรรยายให้ความรู้ เกี่ยวกับการใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล และการใช้โปรแกรม SPSS ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ฐิติ คำหอมกุล อาจารย์โชติมา วัฒนนะ อาจารย์ปัทมรา อาษา ที่กรุณาสละเวลาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย พร้อมทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ท้ายสุดขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ญาติพี่น้อง ที่ให้กำลังใจอย่างดีเยี่ยมตลอดเวลา ที่ศึกษาและทำงานวิจัย และขอบคุณสมาชิกในกลุ่มทุกคนที่ร่วมมือกันในการทำงานวิจัยนี้จนสำเร็จ เรียบร้อยด้วยดี

ณัฐนิตา	เขตภูมิ
ณัฐชยา	ดวงประภัสร์
ศรัณย์พร	ผูกโอสถ
สกัญญา	รัตนมนตรี
เจนจิรา	บุญสูง
ภัทรพรรณ	ก้อพิทักษ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	1
ความสำคัญของงานวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	2
ประชากร.....	2
กลุ่มตัวอย่าง.....	2
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	2
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	3
การวิเคราะห์เนื้อหา.....	4
แนวคิดของการวิเคราะห์เนื้อหา.....	4
ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหา.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เนื้อหา.....	5
วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา.....	6
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	7
ประโยชน์ของการวิเคราะห์เนื้อหา.....	9
บทความวิจัย.....	9
รูปแบบของบทความวิจัย.....	10
ลักษณะเนื้อหาสาระของบทความวิจัย.....	11
แนวทางการเขียนบทความวิจัย.....	12
วารสารบรรณศาสตร์ มศว.....	14
วัตถุประสงค์ของการจัดทำวารสารบรรณศาสตร์ มศว.....	14
การส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารบรรณศาสตร์ มศว.....	14
ขอบเขตของบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว.....	14
ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัยทางสารสนเทศศาสตร์.....	14
กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ.....	14
กลุ่มแนวคิดพื้นฐานทางสารสนเทศศาสตร์.....	17
กลุ่มการจัดการองค์การสารสนเทศ.....	20

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
กลุ่มการบริการและเผยแพร่สารสนเทศ.....	24
กลุ่มผู้ใช้และการใช้สารสนเทศ.....	24
กลุ่มการจัดการสารสนเทศและการจัดการความรู้.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
งานวิจัยในประเทศ.....	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	35
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	54
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	54
วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
สรุปผลการวิจัย.....	55
อภิปรายผลการวิจัย.....	57
ข้อเสนอแนะ.....	59
บรรณานุกรม.....	60
ภาคผนวก.....	63
ภาคผนวก ก.....	64
ภาคผนวก ข.....	69

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ.....	41
--	----

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 จำนวนผู้วิจัย.....	45
2 สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย.....	46
3 สถาบัน/หน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย.....	47
4 ปีที่พิมพ์.....	48
5 ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย.....	49
6 ประเภทของการวิจัย.....	50
7 ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง.....	51
8 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
9 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	53

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

งานวิจัย เป็นผลงานทางวิชาการที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบตามวิธีการวิจัยของแต่ละสาขาวิชา โดยมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และได้มาซึ่งคำตอบที่สามารถนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการ เอื้อต่อการนำไปประยุกต์ใช้ และสามารถนำไปค้นคว้าวิจัยเพิ่มเติมได้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ รายงานการวิจัย ที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ตลอดทั้งกระบวนการวิจัย และบทความวิจัย ที่ประมวลสรุปจากรายงานการวิจัยให้มีความกระชับ และนำเสนอในการประชุมทางวิชาการ หรือในวารสารทางวิชาการ ซึ่งการเผยแพร่บทความวิจัยในวารสารวิชาการ อาจเผยแพร่ในรูปแบบสิ่งพิมพ์ หรือรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา. 2556: ออนไลน์)

วารสารบรรณศาสตร์ มศว ครอบคลุมสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ สารสนเทศศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตีพิมพ์ และเผยแพร่ทั้งรูปแบบสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 จนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม และเผยแพร่บทความวิจัย และบทความวิชาการ ตลอดจนความรู้ใหม่ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ และสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้ และความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างผู้สอน บรรณารักษ์ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจ ซึ่งผลงานวิชาการที่รับตีพิมพ์ อาจเป็นบทความวิชาการ บทความปริทัศน์ หรือบทความวิจัย (ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์. 2561: ออนไลน์)

ผู้วิจัยในฐานะนิสิตสาขาวิชาสารสนเทศศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงสนใจที่จะทำการวิเคราะห์เนื้อหาของบทความวิจัยในวารสารบรรณศาสตร์ มศว เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยของผู้ที่สนใจทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์บทความวิจัยที่ปรากฏในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ในด้านจำนวนผู้วิจัย สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย สถาบันหรือหน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย ปีที่พิมพ์ ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย ประเภทของการวิจัย ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ความสำคัญของงานวิจัย

การวิเคราะห์เนื้อหาบทความวิจัยในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงสภาพปัจจุบันด้านจำนวนผู้วิจัย สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย สถาบันหรือหน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย ปีที่พิมพ์ ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย ประเภทของการวิจัย ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิจัยในวารสารบรรณศาสตร์ มศว เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยของผู้ที่สนใจทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บทความวิจัย จำนวน 137 บทความ ที่จัดพิมพ์เผยแพร่ในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 – 2561

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บทความวิจัย จำนวน 48 บทความ ที่จัดพิมพ์เผยแพร่ในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 – 2561

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การวิเคราะห์เนื้อหาบทความวิจัย หมายถึง การพิจารณาเนื้อหาของบทความวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ในด้านจำนวนผู้วิจัย สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย สถาบันหรือหน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย ปีที่พิมพ์ ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย ประเภทของการวิจัย ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

2. วารสารบรรณศาสตร์ มศว หมายถึง วารสารที่มีเนื้อหาครอบคลุมสาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ สารสนเทศศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตีพิมพ์ และเผยแพร่ทั้งรูปแบบสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยภาควิชา บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อ ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา
 - 1.1 แนวคิดของการวิเคราะห์เนื้อหา
 - 1.2 ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหา
 - 1.3 วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เนื้อหา
 - 1.4 วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา
 - 1.5 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 1.6 ประโยชน์ของการวิเคราะห์เนื้อหา
2. บทความวิจัย
 - 2.1 รูปแบบของบทความวิจัย
 - 2.2 ลักษณะเนื้อหาสาระของบทความวิจัย
 - 2.3 แนวทางการเขียนบทความวิจัย
3. วารสารบรรณศาสตร์ มศว
 - 3.1 วัตถุประสงค์ของการจัดทำวารสารบรรณศาสตร์ มศว
 - 3.2 การส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารบรรณศาสตร์ มศว
 - 3.3 ขอบเขตของบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว
4. ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัยทางสารสนเทศศาสตร์
 - 4.1 กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 4.2 กลุ่มแนวคิดพื้นฐานทางสารสนเทศศาสตร์
 - 4.3 กลุ่มการจัดการองค์การสารสนเทศ
 - 4.4 กลุ่มการบริการและเผยแพร่สารสนเทศ
 - 4.5 กลุ่มผู้ใช้และการใช้สารสนเทศ
 - 4.6 กลุ่มการจัดการสารสนเทศและการจัดการความรู้
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ

การวิเคราะห์เนื้อหา

แนวคิดของการวิเคราะห์เนื้อหา

แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) การวิเคราะห์เนื้อหา เป็นเทคนิควิธีการวิจัยที่ใช้ในสาขาต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะในสาขาวิชาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เช่น สื่อสารมวลชน ประวัติศาสตร์จิตวิทยา และการศึกษาจากหลักฐาน พบว่า วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา มีพัฒนาการมาตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อนักสังคมศาสตร์ชาวอเมริกันใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เป็นเทคนิควิจัย เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของสื่อโฆษณาที่ใช้ในการสื่อสารมวลชน (Lawrence W. Neuman. 2000 อ้างถึงใน อภริตี เกล็ดมณี. 2551) โดยเฉพาะโฆษณาชวนเชื่อ ซึ่งชาวอเมริกัน ให้ความสนใจ และได้รับการวิเคราะห์อย่างมีแบบแผนภายใต้หัวข้อ ใครพูดว่าอะไรกับใคร และ ผลเป็นอย่างไร งานวิเคราะห์เนื้อหาด้านสื่อสารมวลชนจึงถือเป็นจุดกำเนิดของการวิเคราะห์เนื้อหา โดยเนื้อหาที่นำมาวิเคราะห์เป็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่ปรากฏตามเอกสาร สิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ วารสาร หรือเนื้อหาที่มีการถ่ายทอดทางอากาศ ต่อมาเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาได้ขยายขอบข่าย ไปยังสื่องานเขียนในรูปบทความ เรียงความ จดหมายเหตุ รวมทั้งเป็นเทคนิควิจัยที่มีการนำไปใช้ในสาขาวิชาอื่น ๆ รวมทั้งการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหา

นักวิชาการให้นิยามการวิเคราะห์เนื้อหาไว้หลากหลาย ดังนี้

ลอว์เรนซ์ ดับเบิลยู นิวแมน (Lawrence W. Neuman. 2000 อ้างถึงใน อภริตี เกล็ดมณี. 2551) ให้ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหาว่า คือ วิธีการตรวจสอบข้อมูล หรือเนื้อหาในรูปแบบ การเขียน หรือสัญลักษณ์ในวัสดุ เช่น รูปภาพ ภาพยนตร์ เนื้อเพลง ฯลฯ

คลอส คลิปเพินดอร์ฟ (Klaus Krippendorff. 2004 อ้างถึงใน อภริตี เกล็ดมณี. 2551) ให้ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหาว่า เป็นเทคนิควิธีการวิจัยที่สร้างเนื้อหา หรือข้อมูล ให้มีความน่าเชื่อถือ และมีข้อสรุปที่มีความเที่ยงตรงจากเนื้อหาไปสู่บริบทของเนื้อหาที่นำมาวิเคราะห์

พจนานุกรมบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ (Reitz. 2004) ให้ความหมาย ของการวิเคราะห์เนื้อหาว่า เป็นวิธีการวิเคราะห์สารที่มีความชัดเจน และแน่นอน ทั้งกระบวนการ ดำเนินงาน และตัวเนื้อหาสาระในการสื่อสาร ตลอดจนการจัดประเภทกลุ่ม และการประเมินคุณค่า ความสำคัญของแนวคิด สัญลักษณ์ และแก่นของเรื่อง ด้วยการตรวจสอบจากวัตถุประสงค์ และ รายละเอียดจากหลักฐานที่มีอยู่

ประภาวดี สืบสนธิ์ (2530) กล่าวว่า การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นการวิจัยเอกสารแบบหนึ่ง ที่มีลักษณะเป็นการสำรวจเชิงวิเคราะห์ เป็นเทคนิคในการศึกษาวิเคราะห์บันทึกเอกสาร ข่าวสาร อย่างมีระบบ และมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงปริมาณ การเน้น หรือความถี่ในการสื่อความหมาย เช่น

การโน้มน้าวใจ สื่การเขียน การเปลี่ยนแปลงเนื้อหา ความน่าเชื่อถือของเนื้อหา โดยผู้วิจัย จะแยกเนื้อหาออกเป็นกลุ่ม และประเมินเนื้อหาตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น

ชลธิชา สุทธิรินทร์กุล (2545) สรุปความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหา ทางสาสนเทศศาสตร์ว่า เป็นเทคนิคการวิจัย สํารวจ วิเคราะห์คำ วลี หรือแนวคิด บรรยายสาระ จัดหมวดหมู่สื่อสัญลักษณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด และหาข้อสรุปจากเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ ที่ใช้บันทึกอย่างละเอียด เป็นระบบ และเที่ยงตรง โดยใช้การพิจารณาตัดสินของผู้วิจัย แต่เพียงอย่างเดียว

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเทคนิควิจัยที่ใช้วิเคราะห์เนื้อหาของสาร ปรากฏ ครั้งแรกในงานสื่อสารมวลชนเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสื่อโฆษณา ต่อมาเป็นการนำเทคนิคการวิเคราะห์มาใช้ กับสื่อประเภทอื่น และการวิเคราะห์เนื้อหาสาขาอื่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงปริมาณ การเน้น หรือความถี่ในการสื่อความหมาย การโน้มน้าว ขอบเขตเนื้อหา การวิเคราะห์เนื้อหาผู้วิจัยต้องระบุ วัตถุประสงค์ที่ต้องการวิเคราะห์เนื้อหา แยกแยะเนื้อหาวัสดุ หรือสื่อออกเป็นกลุ่ม หมวดหมู่ จากนั้นสร้าง หรือกำหนดเกณฑ์เพื่อวิเคราะห์ บันทึกรายละเอียดข้อมูลส่วนต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์คำ วลี หรือแนวคิด บรรยายสาระตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้นเพื่อหาข้อสรุปของเนื้อหาจากวัสดุ หรือสื่อที่นำมาวิเคราะห์

วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหาสามารถนำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ครอบคลุมวัตถุประสงค์ ด้านเนื้อหาของสาร ด้านผู้ส่งสาร และด้านผู้รับสาร (Bernard Berelson. 1971 อ้างถึงใน อภริตี เกล็ดมณี. 2551; ประภาวดี สืบสนธิ. 2530; ชลธิชา สุทธิรินทร์กุล. 2545) ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ด้านเนื้อหาของสาร ครอบคลุมการศึกษาพัฒนาการ และแนวโน้ม ของเนื้อหา ตรวจสอบเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด และตรวจสอบเนื้อหาที่มาตรฐานที่กำหนด ศึกษาความแตกต่างของเนื้อหาเรื่องเดียวกันในประเภทต่าง ๆ ประเมินความน่าอ่าน ลักษณะ วิธีการนำเสนอเนื้อหา

2. วัตถุประสงค์ด้านผู้ส่งสาร ครอบคลุมการระบุเป้าหมาย และลักษณะผู้ส่งสาร ศึกษาความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสาร และตรวจสอบสภาพทางจิตวิทยาของผู้ส่งสาร

3. วัตถุประสงค์ผู้รับสาร ครอบคลุมการศึกษาทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้รับสาร ศึกษาความสนใจ และค่านิยม

สำหรับการวิเคราะห์เนื้อหาทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสาสนเทศศาสตร์มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ (ชลธิชา สุทธิรินทร์กุล. 2545) ดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ และศึกษาแนวโน้มของเนื้อหา เรื่องใดเรื่องหนึ่ง

2. วิเคราะห์พัฒนาการของทรัพยากรสารสนเทศ

3. ศึกษาเนื้อหา และวิธีการนำเสนอเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศเฉพาะชื่อ หรือเฉพาะเล่ม
4. ประเมินความน่าอ่านของทรัพยากรสารสนเทศ

วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน (Krippendorff. 1980 อ้างถึงใน ชลธิชา สุทธิจันทร์กุล. 2545) ดังนี้

1. การกำหนดกรอบแนวคิดของการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดแนวคิดการวิเคราะห์ เป็นแนวทางให้ผู้อื่นตรวจสอบผลการวิเคราะห์ และเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

1.1 ข้อมูล หมายถึง สื่อที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ บทความวารสาร หนังสือพิมพ์ วิทยานิพนธ์ สื่อไมติพิมพ์หรือสื่อโสตทัศน เช่น ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ รายการวิทยุ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ข้อมูลบนเว็บไซต์

1.2 ความรู้ของผู้วิเคราะห์ ผู้วิเคราะห์ต้องมีความรู้ในแหล่งข้อมูลที่วิเคราะห์

1.3 การหาข้อสรุป เป็นการหาข้อสรุปจากข้อมูลที่มีอยู่เชื่อมโยงกับบริบทของข้อมูล เป็นกระบวนการแปลงเนื้อหาให้มีความหมายเชิงสัญลักษณ์ รหัส มาตรฐาน หรือแปลความหมายในสิ่งที่ผู้วิเคราะห์กำหนด การหาข้อสรุปของการวิเคราะห์เนื้อหาต้องมีการสร้างเกณฑ์ในการวิเคราะห์ เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลกับบริบทของข้อมูล และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.4 ความตรง ข้อสรุปของการวิเคราะห์เนื้อหาจะต้องมีเหตุมีผล มีความสอดคล้องกัน เพื่อให้ข้อสรุปมีความน่าเชื่อถือ ดังนั้น การวิเคราะห์เนื้อหาต้องระบุกลุ่มประเภทของข้อมูล และเกณฑ์ที่สร้างขึ้นให้ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อื่นสามารถรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสม และนำไปสู่ข้อสรุปที่ใกล้เคียงมีความสอดคล้องและเป็นเหตุเป็นผลกัน

2. การกำหนดรหัส เป็นกระบวนการทำให้เนื้อหาที่มีมาตรฐานเป็นรูปแบบเดียวกัน ข้อมูลจะมีการกำหนดเป็นรหัส จัดหมวดหมู่ หรือจัดกลุ่มประเภท และให้ความหมาย รายละเอียด และการสร้างเกณฑ์ ซึ่งเกณฑ์ในการพิจารณาทั่วไปมี 3 ประเด็น คือ การกำหนดนิยามกลุ่มประเภท การกำหนดหน่วยการวิเคราะห์ และการกำหนดรายละเอียดของเนื้อหา มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การกำหนดนิยามกลุ่มประเภทหรือกลุ่มเนื้อหา มีขั้นตอนการดำเนินงาน เริ่มจากระบุความหมาย หรือแจกแจงรายละเอียดของเนื้อหาอย่างชัดเจน กลุ่มเนื้อหาอาจจำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ สารระ และรูปแบบการนำเสนอ กลุ่มสาระที่นิยามกำหนด ได้แก่ หัวข้อเรื่อง ทิศทาง มาตรฐาน และคุณค่า (พรทิพย์ ดีสมโชค. 2547) จากนั้นระบุตัวชี้วัด หรือตรรกะ เพื่อเป็นตัวกำหนดว่าเนื้อหาดังกล่าวจัดอยู่ในกลุ่มประเภทใด หรือเป็นการให้นิยามเชิงปฏิบัติการ คำที่ใช้เป็นตัวแทน

ซึ่งคำที่ใช้เป็นตัวแทนที่ดีควรเป็นคำที่สั้น กระชับ ได้ใจความ และสื่อถึงแนวคิดของข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ พอที่จะเป็นแนวทางให้ผู้กำหนดรหัสผู้อื่นสามารถพิจารณาตัดสิน หรือทำการวิเคราะห์ และได้ผลสรุปใกล้เคียงกัน การกำหนดนิยามกลุ่มประเภททำได้หลายลักษณะ เช่น กำหนดตามหัวข้อวิชา หรือกำหนดตามมาตรฐาน ในขั้นตอนนี้ผู้วิเคราะห์อาจกำหนดครรชนีก่อน แล้วจึงสร้างกลุ่มประเภทก็ได้ (ประภาวดี สืบสนธิ. 2530)

2.2 การกำหนดหน่วยการวิเคราะห์ แบ่งเป็นหน่วยบันทึก และหน่วยบริบท

2.2.1 หน่วยบันทึก เป็นส่วนเฉพาะของเนื้อหาที่นำไปจำแนก

ในกลุ่มประเภทที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย

2.2.1.1 คำ เป็นหน่วยที่ใช้บันทึกคำแต่ละคำเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของ

ของคำ

2.2.1.2 กลุ่มคำหรือวลี เป็นหน่วยที่ใช้บันทึกกลุ่มคำ สำนวน ชื่อเฉพาะ

หรือคำที่มีหลากหลายสำนวน

2.2.1.3 แนวเรื่องหรือแก่นเรื่อง เป็นหน่วยที่ใช้บันทึกแก่นเรื่อง

ผู้วิเคราะห์อ่านจับใจความของเนื้อหา และสรุปเป็นแก่นเรื่อง จากนั้นนำไปจำแนกตามกลุ่มประเภท หรือเกณฑ์ที่สร้างขึ้น

2.2.1.4 ลักษณะบุคคล เป็นหน่วยที่ใช้บันทึกลักษณะบุคคลเพื่อจำแนก

เข้ากลุ่มประเภท ส่วนใหญ่เป็นการบันทึกนวนิยาย ตัวละคร หรือสื่อเพื่อความบันเทิง

2.2.1.5 ประโยคหรือข้อความ ใช้ในการประเมินเนื้อหาโดยรวม

2.2.1.6 รายการใช้ในการศึกษาลักษณะของหนังสือ บทความ

ภาพยนตร์ หน่วยรายการเป็นหน่วยที่ใหญ่ต้องมีคำอธิบายกลุ่มประเภทอย่างชัดเจน

2.2.2 หน่วยบริบท เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้วิเคราะห์ต้องคำนึงถึงบริบทของข้อมูล

ที่ปรากฏ เนื่องจากเนื้อหาบางเรื่องไม่สามารถสรุปผลได้จากความถี่ของคำ ผู้วิเคราะห์ต้องค้นหาเนื้อหาจากข้อมูลในบริบท

2.3 การกำหนดรายละเอียดของเนื้อหา เป็นการวัดเชิงปริมาณที่ผู้วิเคราะห์

ต้องกำหนดวิธีการหลักเกณฑ์ในการกำหนด เช่น ความถี่ เนื้อที่ เวลา

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งได้หลายประเภทตามจุดมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ของการวิจัย เครื่องมือที่เป็นที่รู้จัก และนิยมใช้โดยทั่วไป ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบตรวจสอบรายการ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยประเภทการวิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหา หรือการวิจัยเชิงประวัติ เชิงคุณภาพ เป็นแบบบันทึก และ

แบบวิเคราะห์เนื้อหา แบบบันทึกสร้างขึ้นเพื่อกรอกข้อมูลของสิ่งที่ต้องการศึกษาเชิงวิเคราะห์ การศึกษาบางครั้งอาจต้องสร้างแบบวิเคราะห์อีก 1 ชั้น เพื่อนำข้อมูลจากแบบบันทึกมาบันทึกลง เพื่อแจกแจงความถี่ แล้วนำไปคำนวณค่าสถิติที่ต้องการ ส่วนแบบวิเคราะห์เป็นแบบที่นำเอาข้อมูล จากแบบบันทึกแต่ละแผ่นมารวบรวมอีกครั้ง เพื่อการวิเคราะห์เชิงปริมาณ หรือเชิงคุณภาพต่อไป

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีข้อควรพิจารณา 3 ประการ (ชลทิชา สุทธินิรันดรกุล. 2545) ดังนี้

1. ประเภทของเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ส่วนใหญ่เป็นแบบบันทึกข้อมูล หรือแบบวิเคราะห์ข้อมูล ที่สร้างจากเกณฑ์ที่กำหนด มีการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง แบบบันทึก 1 ชุด จะใช้เก็บและวิเคราะห์เนื้อหา บทความ หนังสือ หรือเอกสาร 1 เล่ม

2. ส่วนประกอบของเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล แบบบันทึกข้อมูล หรือแบบวิเคราะห์ข้อมูล มีส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ

2.1 ข้อมูลทางบรรณานุกรมของวัสดุสื่อ หรือเอกสารที่ต้องการวิเคราะห์ เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง สถานที่จัดพิมพ์ ผู้จัดพิมพ์ ปีที่พิมพ์ ข้อมูลทางบรรณานุกรมนี้จะแตกต่างกันไปตามประเภท และลักษณะของสื่อที่วิเคราะห์

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหา เป็นส่วนสำคัญของแบบบันทึกแบบวิเคราะห์ข้อมูล เกณฑ์การวิเคราะห์ขึ้นกับลักษณะเนื้อหาของแต่ละสาขาวิชา โดยจำแนกออกเป็นกลุ่ม ประเภทหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย และระบุคำอธิบายในแต่ละกลุ่มประเภทอย่างชัดเจน เพื่อให้สามารถจำแนกเนื้อหาแต่ละรายการลงในกลุ่มประเภทได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

3. ความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล การหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเป็นการยืนยันความสมบูรณ์ของเครื่องมือที่จะใช้รวบรวมข้อมูล เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด บิดเบือน หรือมีอคติในการเก็บรวบรวมข้อมูลนำไปสู่ความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์ เครื่องมือที่สร้างนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ แล้วนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง หรือผู้อื่นเพื่อตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ว่ามีความใกล้เคียงกันหรือไม่ การหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลมีแนวทางในการพิจารณา 3 ประการ (อุทุมพร จามรมาน. 2531; Robert Philip Weber. 2004 อ้างถึงใน อภริตี เกล็ดมณี. 2551) ดังนี้

3.1 การหาความคงที่ เป็นการจัดเนื้อหาตามกลุ่มประเภทในแต่ละครั้ง โดยมีเงื่อนไขกำหนดชัดเจน ความไม่สม่ำเสมอในการจัดกลุ่ม เช่น ความไม่ชัดเจนของรหัสที่กำหนดไว้ ความกำกวมหรือไม่ชัดเจนของเนื้อหาสาระ ความรู้ในเนื้อหา และการตัดสินใจของผู้วิเคราะห์แต่ละคน

3.2 การหาค่าความซ้ำ เป็นการจัดกลุ่มเนื้อหาของผู้วิเคราะห์แต่ละคน ที่วิเคราะห์เนื้อหาเรื่องเดียวกัน ให้ได้ผลลัพธ์ที่เหมือน หรือใกล้เคียงกัน

3.3 การหาค่าความถูกต้อง เป็นการจัดกลุ่มเนื้อหาที่สอดคล้องกับมาตรฐานที่ได้กำหนด ซึ่งอาจเป็นมาตรฐานขั้นต่ำ ผู้วิเคราะห์ใช้ค่าความถูกต้องในการจัดกลุ่มเนื้อหา และประเมินความน่าเชื่อถือของงานวิจัย

ประโยชน์ของการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหามีประโยชน์หลากหลาย เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (2522 อ้างถึงใน อากาศธาตุโลหะ. 2545; ทวีป ศิริรัศมี. 2525 อ้างถึงใน พรทิพย์ ตีสัมโชค. 2547) พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538) ได้สรุปถึงประโยชน์ของการวิเคราะห์เนื้อหาไว้ ดังนี้

1. ใช้ในการศึกษาพัฒนาการความเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มของเรื่องต่าง ๆ เพื่ออธิบายสภาพการณ์ในปัจจุบัน ความสนใจ หรือค่านิยมทางวัฒนธรรม
2. ใช้สำรวจจุดอ่อนต่าง ๆ ที่เกิดในการปฏิบัติงาน ความลำเอียง ทศนคติ ความคิดเห็นที่สอดคล้องตรงกันในการปฏิบัติงาน
3. ใช้ศึกษาเรื่องที่ต้องการสื่อสารทางหนังสือ บันทึกลง หรือเอกสารในด้านสังคมศาสตร์
4. ใช้เป็นเทคนิควิธีในงานวิจัยเชิงปริมาณ และงานวิจัยเชิงคุณภาพ

บทความวิจัย

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2555: ออนไลน์) อธิบายว่า บทความวิจัย (Research Article) เป็นเอกสารทางวิชาการ (Academic Paper) ประเภทหนึ่ง ที่นักวิจัยเขียนรายงานผลการวิจัยของตน เพื่อนำเสนอในวารสารทางวิชาการ หรือเสนอในที่ประชุมทางวิชาการ บทความวิจัยจัดว่าเป็นเอกสารทางวิชาการประเภทเดียวกับรายงานการวิจัย (Research Report) กล่าวคือ มีสาระ และรูปแบบการนำเสนอคล้ายคลึงกัน แต่มีลักษณะต่างกันอย่างสำคัญ 3 ประการ ดังนี้ ประการแรก บทความวิจัยเป็นเอกสารทางวิชาการที่นักวิจัยเขียนขึ้นในรูปบทความวิชาการ (Academic Article) เพื่อเสนอข้อค้นพบเชิงประจักษ์ และ/หรือนวัตกรรมที่เป็นผลงานการศึกษาค้นคว้าวิจัยของตนผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์วารสาร รวมทั้งการเผยแพร่ในที่ประชุมวิชาการ เนื่องจากวารสารมีจำนวนหน้าจำกัด และการประชุมทางวิชาการมีเวลาจำกัด บทความวิจัยจึงมีความยาวจำกัด มีจำนวนหน้าน้อยกว่ารายงานการวิจัยโดยทั่วไป ประการที่สอง บทความวิจัยเป็นเอกสารทางวิชาการที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์มากกว่ารายงานการวิจัย เพราะในระหว่างการดำเนินการวิจัย นักวิจัยอาจตัดตอนผลจากการวิจัยนำร่อง หรือผลงานวิจัยบางส่วนนำเสนอเป็นบทความวิจัยเพื่อเผยแพร่หรือตรวจสอบความคิดได้ อันจะมีส่วนช่วยทำให้นักวิจัยได้แนวทางไปปรับปรุงโครงการวิจัยให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น บทความวิจัยจึงอาจเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการวิจัยที่นักวิจัยนำเสนอ ก่อนรายงานการวิจัย และเป็นสารสนเทศที่ทันเหตุการณ์มากกว่ารายงานการวิจัยที่มีการเผยแพร่

เมื่อเสร็จสิ้นโครงการวิจัย และประการที่สาม บทความวิจัยที่พิมพ์เผยแพร่ตามมาตรฐานสากล ส่วนใหญ่มีคุณภาพสูงกว่ารายงานการวิจัยโดยทั่วไป เพราะการพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย ในวารสารวิชาการ หรือการเสนอบทความวิจัยในที่ประชุมวิชาการนั้น ต้องผ่านการตรวจสอบเนื้อหา สาระ และรูปแบบให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานของวารสาร หรือคณะกรรมการจัดการประชุม

รูปแบบของบทความวิจัย

Rosenthal R.; & Rosnow R.L. (1996) อธิบายว่า รูปแบบมีความหมายครอบคลุมถึง กระบวนการรวบรวมสารสนเทศ การกำหนดโครงร่าง (Outline) ของเอกสาร เทคนิคการเขียน และการจัดพิมพ์เอกสาร

รูปแบบการเขียนบทความวิจัยตามมาตรฐานสากลที่ใช้กันแพร่หลายในปัจจุบันมี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Style) และรูปแบบมนุษยวิทยา (Humanities Style) รูปแบบ วิทยาศาสตร์ที่นิยมใช้กัน คือ รูปแบบของสมาคมจิตวิทยาอเมริกัน (American Psychological Association) หรือรูปแบบ APA และรูปแบบมนุษยวิทยาที่นิยมใช้กันมี 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบ ตามคู่มือของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยชิคาโก (The University of Chicago Press's Manual of Style) หรือรูปแบบชิคาโก ซึ่งเขียนโดย K.L. Turabian และรูปแบบของสมาคมภาษาศาสตร์ใหม่ (Modern Language Association) หรือรูปแบบ MLA

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2555: ออนไลน์) อธิบายถึง รูปแบบการพิมพ์ตามข้อกำหนด ของวารสารวิชาการ หรือการประชุมวิชาการ ในกรณีที่ไม่มีการกำหนดรูปแบบ APA ซึ่งกำหนด รูปแบบการพิมพ์ ดังนี้

1. รูปแบบการพิมพ์โดยทั่วไป การพิมพ์บทความวิจัยโดยทั่วไปนักวิจัย ต้องจัดรูปแบบการพิมพ์ตามข้อกำหนดของวารสารวิชาการ หรือการประชุมวิชาการ ในกรณีที่ไม่มีการกำหนดรูปแบบการพิมพ์ควรใช้รูปแบบ APA
2. รูปแบบการพิมพ์หน้าชื่อเรื่อง Rosenthal R.; & Rosnow R.L. (1996) อธิบาย ว่า หน้าชื่อเรื่องของบทความวิจัยมีส่วนประกอบสำคัญ 3 ส่วน ส่วนแรก คือ ส่วนชื่อเรื่องอย่างสั้น ส่วนที่สอง คือ ส่วนชื่อเรื่องย่อของบทความ และส่วนที่สาม คือ ส่วนชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียนบทความวิจัย ตำแหน่ง และสถานที่ทำงาน
3. รูปแบบการพิมพ์หน้าบทคัดย่อ ในหน้าบทคัดย่อของบทความวิจัยจะมี ส่วนชื่อเรื่องอย่างสั้น และส่วนที่เป็นบทคัดย่อซึ่งมีความยาวประมาณ 100-150 คำ
4. รูปแบบการพิมพ์หน้าเนื้อเรื่อง โดยมีชื่อเรื่องอย่างสั้น และเนื้อหาสาระ ของบทความวิจัย รูปแบบของการพิมพ์เนื้อเรื่องของบทความวิจัยส่วนใหญ่เหมือนกับ

การพิมพ์วิทยานิพนธ์ ต่างกันที่การพิมพ์ตาราง และภาพประกอบ ในวิทยานิพนธ์นักวิจัยจะพิมพ์ ตาราง และภาพประกอบแทรกไปในเนื้อหา แต่ในบทความวิจัยนั้นเพื่อความสะดวกในการจัดทำวารสารควรพิมพ์ตาราง และภาพประกอบแยกจากเนื้อหา

5. รูปแบบการพิมพ์หน้ารายการอ้างอิง หรือบรรณานุกรม รายการอ้างอิง หรือ บรรณานุกรมต้องพิมพ์หน้าใหม่แยกจากส่วนเนื้อเรื่อง โดยเรียงตามลำดับอักษร

6. รูปแบบการพิมพ์หน้ากิตติกรรมประกาศ ในกรณีที่นักวิจัย หรือผู้เขียนบทความ วิจัยต้องการแสดงความขอบคุณที่ได้รับความช่วยเหลือในการผลิตบทความวิจัยครั้งนี้ หรือต้องการ ให้ที่อยู่เพื่อการติดต่อสอบถาม และแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากเพื่อนนักวิจัย

ลักษณะเนื้อหาของสาระของบทความวิจัย

บทความวิจัยมีเนื้อหาของสาระแบบเดียวกับรายงานวิจัยทั่วไป แต่ลักษณะของเนื้อหาของสาระ มีความกระชับ รัดกุม และมีมาตรฐานเฉพาะเจาะจงสูงกว่าลักษณะของเนื้อหาของสาระในรายงาน การวิจัยทั่วไป เนื่องจากการนำเสนอบทความวิจัยมีความจำกัดของจำนวนหน้าในวารสาร และ มีความจำกัดตามเวลาในการนำเสนอบทความวิจัยในการประชุมวิชาการ (Rosenthal; & Rosnow. 1991) นอกจากนี้ ลักษณะเนื้อหาของสาระของบทความวิจัยยังมีจุดเน้นแตกต่างกันไปตามข้อกำหนด ของลักษณะ และประเภทของวารสาร วารสารวิชาการในปัจจุบันทั้งที่เป็นวารสารสิ่งพิมพ์ และ วารสารอิเล็กทรอนิกส์แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ วารสารวิชาการเฉพาะทาง เช่น Educational Administration Quarterly, Journal of Educational Psychology และ Journal of Educational and Behavioral Statistics (JEBS) วารสารประเภทนี้ลงพิมพ์บทความวิจัย เป็นส่วนใหญ่ โดยมีจุดเน้นของลักษณะบทความต่างกัน วารสารแนวปริทัศน์ เช่น Review of Educational Research (RER), Psychological Review และ Comparative Education Review วารสารประเภทนี้ลงพิมพ์บทความที่เป็นการบูรณาการ หรือการสังเคราะห์งานวิจัย หรือแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนการพัฒนากรอบแนวคิดในสาขาวิชาต่าง ๆ ตามจุดเน้นของวารสาร และวารสาร ที่พิมพ์เผยแพร่เป็นรายเดือน หรือพิมพ์มากกว่า 6 ฉบับต่อปี รับเฉพาะบทความวิชาการขนาดสั้น ที่เป็นความคิดเห็น แนวคิด วิสัยทัศน์ การวิเคราะห์ การอภิปราย อันจะก่อให้เกิดการสร้างสรรค ทางวิชาการ เช่น Educational Researcher (ER) และ Phi Delta Kappan

เนื้อหาของสาระของบทความวิจัยโดยทั่วไปมีลักษณะเป็นแบบเดียวกัน ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 6 ส่วน (Rosenthal; & Rosnow. 1996; Turabian. 1973) ดังนี้

1. บทคัดย่อ (Abstract) เป็นเนื้อหาส่วนที่นำเสนอวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการวิจัย และผลการวิจัยโดยสรุป เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพรวมของงานวิจัยทั้งฉบับ เนื้อหาสาระในส่วนนี้ เป็นข้อความที่มีความสำคัญทั้งหมดในบทความวิจัย และเป็นข้อความสั้น กระชับ

2. ส่วนนำ (Introduction) เนื้อหาสาระในส่วนนำของบทความวิจัยประกอบด้วย ส่วนสำคัญ 4 ส่วน ได้แก่ การบรรยายให้ผู้อ่านได้ทราบว่าบทความวิจัยนี้พัฒนามาจากผลงานวิจัยที่มีมาก่อนหน้านี้อย่างไรบ้าง และนำมาสู่ปัญหาวิจัยอย่างไร ปัญหาวิจัย และวัตถุประสงค์การวิจัย รายงานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เฉพาะส่วนที่เป็นทฤษฎี และงานวิจัยที่สำคัญซึ่งนำไปสู่ การสร้างกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัย รวมทั้งสมมุติฐานการวิจัย และรายงานระบุเหตุผล พร้อมเอกสารอ้างอิงในการเลือกวิธีดำเนินการวิจัยที่ใช้ในบทความวิจัย

3. วิธีการ เป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย เช่น การวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย การบรรยายลักษณะของประชากร กลุ่มตัวอย่าง วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ความสมบูรณ์ของกลุ่มตัวอย่าง นิยามตัวแปร เครื่องมือวิจัย คุณภาพเครื่องมือวิจัย วิธีการรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เริ่มต้นด้วยการบรรยายว่าผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลอย่างไร จากนั้นจึงเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์พร้อมทั้งการตีความ ในส่วนนี้มีการนำเสนอ ตาราง และภาพประกอบเท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์ที่สำคัญในตาราง หรือภาพประกอบ ต้องมีการบรรยายในส่วนที่เป็นข้อความด้วยมิใช่การเสนอตาราง หรือภาพประกอบโดยไม่มีการบรรยาย

5. การอภิปราย และ/หรือการสรุป เป็นการบรรยายสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย ประกอบกับการอธิบายว่าข้อค้นพบมีความขัดแย้ง หรือสอดคล้องกับสมมุติฐานวิจัย และผลงานวิจัยในอดีตอย่างไร พร้อมทั้งเหตุผลที่เป็นเช่นนั้น ในตอนสุดท้ายเป็นการอภิปรายข้อจำกัด หรือ ข้อบกพร่อง ซึ่งนำไปสู่ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ และข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

6. ส่วนอ้างอิงและภาคผนวก ส่วนอ้างอิงประกอบด้วย บรรณานุกรม และเชิงอรรถ ตลอดจนฉบับที่ก หรือหมายเหตุของผู้วิจัย ส่วนภาคผนวก คือ ส่วนที่ผู้วิจัยนำเสนอสาระที่ผู้อ่าน ควรได้รับรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากที่นำเสนอในบทความ เช่น ตัวอย่างเครื่องมือวิจัย

เมื่อเปรียบเทียบเนื้อหาสาระในบทความวิจัยกับรายงานการวิจัยโดยทั่วไปจะเห็นได้ว่า ความจำกัดของเนื้อหาสาระทำให้เนื้อหาสาระในบทความวิจัยมีขนาดสั้น กะทัดรัดมากกว่ารายงาน การวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื้อหาสาระในส่วนนำของบทความวิจัยจะสั้น และรัดกุมมาก เพราะ บทนำ และรายงานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนั้นถูกเขียนรวมเป็นส่วนนำของบทความวิจัย

แนวทางการเขียนบทความวิจัย

นักวิจัยจะเขียนบทความวิจัยได้ดีก็ต่อเมื่อได้ทำงานวิจัยที่มีคุณภาพ และเมื่อนักวิจัยตระหนัก ถึงวัตถุประสงค์ของการเขียนบทความวิจัยแล้วมุ่งหมายเขียนบทความวิจัยให้สมฤทธิ์วัตถุประสงค์นั้น โดยมีรูปแบบการเขียนถูกต้องตามที่กำหนดไว้ ซึ่งโดยทั่วไปมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้ (นงลักษณ์ วีรัชชัย. 2555)

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการเขียนบทความ นักวิจัยต้องกำหนดจุดมุ่งหมายว่าจะเขียนบทความวิจัยเพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร หรือการประชุมในระดับใด ผู้อ่านบทความวิจัยเป็นใคร ทั้งนี้เพื่อจะได้วางแนวทางการเขียนบทความวิจัยให้เหมาะสม

2. การวางโครงร่าง และการเขียนบทความวิจัยฉบับร่าง นักวิจัยต้องมีความเข้าใจในรายงานวิจัยที่จะนำมาเขียนเป็นอย่างดี เมื่อได้วางโครงร่างบทความวิจัยแล้ว นักวิจัยควรจัดลำดับความคิด และเรียบเรียงเนื้อหาสาระเขียนเป็นฉบับร่าง ซึ่งการเขียนบทความวิจัยมีหลักการที่สำคัญดังนี้

2.1 การเสนอเนื้อหา ควรนำเสนอสาระสำคัญของงานวิจัยอย่างตรงไปตรงมา ชัดเจน ถูกต้อง และสมบูรณ์จนผู้อ่านสามารถทำวิจัยในลักษณะเดียวกันได้

2.2 การใช้ภาษา ควรใช้ภาษาทางการที่เป็นมาตรฐาน มีความเหมาะสมกับผู้อ่านที่เป็นนักวิชาการ และใช้ภาษาถูกต้องตามหลักภาษา

2.3 การลำดับเนื้อหา ควรจัดลำดับเป็นไปตามหลักการวิจัยที่มีความต่อเนื่อง ตั้งแต่ต้นไปจนถึงการสรุป และอภิปรายผลการวิจัย

2.4 การใช้คำศัพท์ ควรใช้คำศัพท์ทางวิชาการ เลือกคำศัพท์ที่มีการบัญญัติศัพท์เป็นทางการ หรือคำศัพท์ที่ได้รับการรับรองใช้กันแพร่หลาย ถ้าเป็นคำศัพท์ใหม่จากภาษาต่างประเทศ ควรมีวงเล็บกำกับ หรือมีเชิงอรรถอธิบายความหมาย เมื่อเลือกใช้คำศัพท์ใดควรใช้คำนั้นตลอดบทความวิจัย

2.5 การเขียนประโยค การเขียนแต่ละประโยคควรเขียนเป็นประโยคสมบูรณ์ และพยายามใช้ประโยคสั้น หลีกเลียงประโยคซ้อน ควรระมัดระวังการใช้เครื่องหมายวรรคตอนให้ถูกต้องทุกประโยค

3. การให้ผู้รู้ช่วยอ่าน และวิพากษ์วิจารณ์ โดยทั่วไปนักวิจัยมีอาชีพจะให้เพื่อนร่วมอาชีพที่เป็นผู้รู้ช่วยอ่าน และวิพากษ์วิจารณ์บทความวิจัย รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุง นักวิจัยมีอาชีพนิยมเสนอบทความวิจัยฉบับร่างใน Forum เพื่อขอรับข้อคิดเห็นนำมาปรับปรุงก่อนนำเสนอพิมพ์เผยแพร่

4. การจัดพิมพ์บทความวิจัยตามรูปแบบที่เป็นมาตรฐานสากล และการนำเสนอพิมพ์เผยแพร่ การจัดพิมพ์ดำเนินการตามรูปแบบบทความวิจัยที่นำเสนอในข้างต้น ส่วนการนำเสนอพิมพ์เผยแพร่ โดยมารยาทควรนำเสนอวารสารเพียงฉบับเดียว

วารสารบรรณศาสตร์ มศว

วัตถุประสงค์ของการจัดทำวารสารบรรณศาสตร์ มศว

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการ ตลอดจนความรู้ใหม่ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ และสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้ และความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างผู้สอน บรรณารักษ์ นิสิตนักศึกษา และผู้สนใจ

การส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารบรรณศาสตร์ มศว

ผลงานวิชาการที่รับตีพิมพ์ อาจเป็นบทความวิชาการ บทความปริทัศน์ หรือบทความวิจัย และไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใดมาก่อน หรือไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น เรื่องที่ได้รับการตีพิมพ์จะต้องผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ

ขอบเขตของบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว

เนื้อหาของวารสารครอบคลุมสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ สารสนเทศศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัยทางสารสนเทศศาสตร์

กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ

เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) มาจากการผสมคำระหว่างสารสนเทศ (Information) กับคำว่าเทคโนโลยี (Technology) ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

ชัยพจน์ รังงาม (2540: 42) เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ ในการประมวลผลข้อมูล และสามารถติดต่อสื่อสารกับเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน

พจนารถ ทองคำเจริญ (2539: 14) เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง ความรู้ในวิธีการประมวล จัดเก็บ รวบรวม เรียกใช้ และนำเสนอด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

วิภาวดี ดิษฐสุธรรม (2540: 10) เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การติดต่อสื่อสารข้อมูล ข่าวสารทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็น ข้อความ ตัวเลข เสียง ภาพ ผ่านสื่อต่าง ๆ

ครรชิต มาลัยวงศ์ (2540: 17) เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บประมวลผล และเผยแพร่ สารสนเทศ ซึ่งรวมแล้วคือเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม

จากความหมายดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การติดต่อสื่อสาร การส่งข้อมูลทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นข้อความ ตัวเลข เสียง ภาพ โดยผ่านสื่อต่าง ๆ รวมทั้ง

การนำเสนอด้วยคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในระบบเครือข่าย โดยผ่านระบบโทรคมนาคม

ครรรชิต มาลัยวงศ์ (2540: 23) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่ององค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศว่า ประกอบด้วยเทคโนโลยีสำคัญหลายสาขาด้วยกัน และส่วนสำคัญอันดับต้น ๆ ได้แก่

1. เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ คือ ระบบคอมพิวเตอร์ทั้งใหญ่และเล็ก ประกอบด้วย ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ข้อมูล บุคลากรคอมพิวเตอร์ และระเบียบปฏิบัติ
 2. เทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม คือ เทคโนโลยีเกี่ยวกับการสื่อสารทางไกล เริ่มต้นตั้งแต่เทคโนโลยีเก่าแก่ คือ โทรเลข โทรศัพท์ ไปจนถึงการสื่อสารผ่านดาวเทียมที่สามารถช่วยให้คอมพิวเตอร์ส่งข้อมูล และสารสนเทศจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้อย่างรวดเร็ว ถ้าหากมีเพียงคอมพิวเตอร์อาจจะไม่ขยายตัวกว้างขวาง และมีประโยชน์มากเท่าที่จะเห็นระบบสื่อสารโทรคมนาคมนั้น เมื่อนำมาใช้ร่วมกับระบบคอมพิวเตอร์ทำให้เกิดระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Computer network) ทำให้คอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงกันนั้นสามารถทำงานร่วมกันได้ แลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้ และทำให้เกิดระบบที่มีประโยชน์
 3. ระบบสำนักงาน คือ อุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในสำนักงาน เช่น เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องพิมพ์ต่าง ๆ เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องโทรสาร อุปกรณ์เหล่านี้ช่วยให้งานที่เกี่ยวกับการพิมพ์เอกสารต่าง ๆ สะดวกมากขึ้น และเมื่อถึงยุคนี้อุปกรณ์เหล่านี้ได้ก้าวหน้าต่อไปอีกมาก มีการนำวงจรคอมพิวเตอร์มากมายบรรจุเข้าในเครื่องมือเหล่านี้ หรือนำเครื่องมือเหล่านี้ไปเชื่อมต่อกับระบบคอมพิวเตอร์ ทำให้สำนักงานในปัจจุบันกลายเป็นสำนักงานอัตโนมัติ
 4. ระบบอัตโนมัติ คือ อุปกรณ์อัตโนมัติที่นำไปใช้ในงานต่าง ๆ เช่น เครื่องจักรอัตโนมัติในโรงงาน ระบบเช่นนี้มักจะใช้หลักการฟีดแบค (Feedback) คือ มีการเซ็นเซอร์ (Sensor) สำหรับรับข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของเครื่องมือ หรือระบบ จากนั้นจึงนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับ การดำเนินงานนั้นเป็นไปตามแผนงาน และตรงตามเป้าหมายหรือไม่ ถ้าไม่ตรงก็จะมีการปรับปรุงเครื่องมือ และระบบให้ทำงานดีขึ้น ระบบอัตโนมัตินี้มีมาก่อนยุคสมัยคอมพิวเตอร์ แต่ต่อมาได้นำคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นเครื่องมือควบคุมการทำงานของเครื่องมือและระบบมากขึ้น
- ในเอกสารการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทำให้เกิดการแพร่กระจายของการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างแพร่หลายในปัจจุบันซึ่งประกอบด้วยคุณสมบัติต่าง ๆ ดังนี้

การรวมตัวกันของเทคโนโลยี (Convergence) เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นการรวมตัวกันของเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ การสื่อสาร รวมถึงระบบเทคโนโลยีอื่น ๆ เช่น การกระจายเสียง (Broadcasting) เข้าไว้ด้วยกัน ทำให้สามารถรับ และส่งสัญญาณ โดยเฉพาะข้อมูลที่อยู่ในรูปของสื่อแบบผสม (Multimedia) ที่ประกอบด้วยภาพ เสียง และข้อความต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

สมบูรณ์ และสามารถส่งได้ในปริมาณมาก การเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ทำได้อย่างทั่วถึงกันมากขึ้น โดยเฉพาะการเผยแพร่ข้อมูลในยุคไร้พรมแดน

ต้นทุนที่ถูกลง (Cost reduction) เทคโนโลยีสารสนเทศมีคุณสมบัติที่ทำให้ราคาและการเป็นเจ้าของอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศถูกลงเป็นอย่างมาก ทั้งในส่วนของอัตราค่าบริการสื่อสารโทรคมนาคม เช่น ค่าโทรศัพท์ ค่าบริการอินเทอร์เน็ต ค่าเช่าสัญญาณเครือข่าย รวมถึงราคาของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีแนวโน้มถูกลงเรื่อย ๆ สิ่งเหล่านี้ดำเนินการเป็นไปตามกลไกราคาของตลาด ซึ่งเมื่อมีผู้บริโภคมากขึ้นราคาก็ย่อมมีแนวโน้มถูกลง

การพัฒนาอุปกรณ์ที่เล็กลง (Miniaturization) อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศหลายประเภท รวมทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ และโทรศัพท์ ได้รับการพัฒนาให้มีขนาดเล็กกว่าเดิม ด้วยวิวัฒนาการของไมโครชิพ ทำให้สะดวกต่อการใช้งานมากยิ่งขึ้น

การพกพาและการเคลื่อนที่ (Portability / Mobility) เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การต่อเชื่อมเครือข่ายคอมพิวเตอร์เป็นไปได้ง่ายมากยิ่งขึ้น อาทิ คอมพิวเตอร์แบบโน้ตบุ๊ก ที่มีโมเด็ม และโทรศัพท์ไร้สายในระบบดิจิทัล สามารถต่อเข้ากับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนอกสถานที่ทำงานได้อย่างง่ายดาย

การประมวลผลที่ดีขึ้น (Processing Power) เทคโนโลยีสารสนเทศมีแนวโน้มของการประมวลผลที่ดีขึ้นโดยอาศัยพัฒนาการของผู้ผลิตหน่วยประมวลผลกลาง หรือซีพียู ที่ทำงานเร็วขึ้นกว่าเดิม รวมถึงการสร้างโปรแกรมเพื่อตอบสนองการทำงานของผู้ใช้ที่มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

การใช้งานที่ง่าย (User Friendliness) การพัฒนาโปรแกรมในปัจจุบันมีการออกแบบส่วนประสานงานกับผู้ใช้เพื่อช่วยเหลือ และสนับสนุนการทำงานให้ง่าย และดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับคนที่ไม่คุ้นเคยเรื่องเทคโนโลยีมากนัก ทำให้ไม่ต้องกลัวว่าจะใช้งานได้ยาก เพียงแค่ศึกษาการใช้โปรแกรมเพียงเล็กน้อย โดยมากจะมีการนำรูปแบบของ GUI มาใช้ เช่น แบบเมนูเลือกรายการ หรือกดคลิกผ่านเมาส์บนหน้าจอ ซึ่งช่วยให้การแพร่กระจายของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นไปได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น

การเปลี่ยนจากอะตอมเป็นบิต (Bits Versus Atoms) ทิศทางของความนิยม และการกระจายของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรวดเร็วผ่านการใช้งานโดยเครือข่ายอินเทอร์เน็ต นับได้ว่าเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของการหันเหจากกิจกรรมที่ใช้อะตอม เช่น การส่งเอกสารที่เป็นกระดาษไปสู่การใช้บิต (Binary Digit: BIT) มากขึ้น ซึ่งปัจจุบันจะเห็นว่าหลายองค์กรปรับเปลี่ยนการใช้งานที่มุ่งเน้นสู่สำนักงานแบบไร้กระดาษ (Paperless office) กันบ้างแล้ว

สื่อผสม (Multimedia) เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถเผยแพร่สารสนเทศที่เป็นแบบสื่อผสม (Multimedia) มากขึ้น ซึ่งประกอบด้วยสารสนเทศที่อยู่ในรูปแบบตัวอักษร ภาพกราฟิก เสียง ภาพนิ่ง รวมถึงภาพเคลื่อนไหวเข้าไว้ด้วยกัน

เวลาและภูมิศาสตร์ (Time and Distance) วิวัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้มนุษย์สามารถเอาชนะระยะห่างด้านเวลาและภูมิศาสตร์ได้เป็นอย่างมาก เช่น การประชุมทางไกล (Teleconference) สำหรับบางองค์กรที่มีขนาดใหญ่ และมีสาขาอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งหากต้องจัดการประชุมโดยให้ผู้บริหารทุกสาขาเดินทางมายังสำนักงานใหญ่พร้อมกันอาจทำได้ไม่สะดวก หรือจัดเวลาไม่ตรงกัน การประชุมแบบทางไกลสามารถเข้ามาช่วยแก้ปัญหานี้ได้ หรือการใช้งานรับสัญญาณดาวเทียมเพื่อถ่ายทอดสัญญาณรายการเพื่อการศึกษากับโรงเรียนชนบทที่ห่างไกล (Tele-education) โดยที่นักเรียนไม่จำเป็นต้องเข้ามาแสวงหาความรู้ในเมืองใหญ่ก็ได้แหล่งความรู้ที่เหมือนกัน เป็นการลดปัญหาในเรื่องภูมิศาสตร์ลงไปได้เช่นกัน

กลุ่มแนวคิดพื้นฐานทางสารสนเทศศาสตร์

สารสนเทศศาสตร์ (Information Science) หมายถึง การศึกษา และวิเคราะห์ระบบของแหล่งที่มา การพัฒนา มวลทรัพยากร การจัดระบบ การเผยแพร่ การประเมิน การใช้ และการจัดการสารสนเทศที่อยู่ในทุกรูปแบบ ตลอดจนช่องทางต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ รวมถึงเทคโนโลยีที่ใช้ในการสื่อสารสารสนเทศเหล่านั้น

กล่าวได้ว่า บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์เป็นความรู้ และทักษะทางวิชาชีพที่ว่าด้วยการจัดการสารสนเทศเพื่อให้บริการที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการสารสนเทศของมนุษย์ได้ โดยมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างเหมาะสม ต้นกำเนิดของศาสตร์ดังกล่าวเริ่มจากการที่มนุษย์เริ่มสื่อสารกันด้วยสื่อที่นอกเหนือไปจากกิริยา วาจา แต่คิดค้นตัวแทนของสารในหลายรูปแบบ เช่น ภาพวาด สัญลักษณ์ และต่อมามีการพัฒนาเป็นตัวอักษร จนกลายเป็นภาษาเขียนในที่สุด ซึ่งตัวแทนของสารต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีการบันทึกไว้เพื่อการใช้งานในหลายลักษณะ เช่น บนผนัง แผ่นหิน แผ่นไม้ แผ่นหนัง และเมื่อมีการผลิตกระดาษ การบันทึก และการจัดเก็บก็เป็นเรื่องง่ายยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 15 ชาวเยอรมันชื่อ โยฮันน์ กูเตินเบิร์ก (Johannes Gutenberg) ได้ประดิษฐ์เครื่องพิมพ์ขึ้นเป็นครั้งแรก ส่งผลให้การผลิตหนังสือเปลี่ยนจากการคัดลอกที่ต้องใช้ระยะเวลายาวนาน และค่าใช้จ่ายสูง มาเป็นการพิมพ์ที่สะดวก รวดเร็ว และราคาถูกลง รวมถึงเกิดการขยายตัวของแหล่งจัดเก็บจากห้องสมุดเฉพาะเพื่อพระ นักบวช หรือบุคคลชั้นสูง เป็นห้องสมุดเพื่อประชาชนทั่วไป ซึ่งหนังสือได้กลายเป็นสื่อที่สำคัญในการจัดเก็บ และค้นคืนสารสนเทศเพื่อการถ่ายทอดความรู้ของมนุษย์ทั่วโลกนับแต่นั้น ทั้งนี้ บุคลากรผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาสารสนเทศนับแต่เริ่มมีการเก็บรวบรวมหนังสือไว้ด้วยกันเพื่อใช้งาน คือ บรรณารักษ์

เมื่อหนังสือมีปริมาณมากการค้นคืนก็ยิ่งกระทำได้ยากลำบากยิ่งขึ้น จึงเกิดการคิดค้นวิธีการจัดเก็บเพื่อการค้นคืนสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการของผู้ร้องขอได้ในเวลาอันรวดเร็ว โดยมีการศึกษาเรื่องการจัดหมวดหมู่เพื่อการจัดเก็บ และทำรายการสารสนเทศ ส่งผลให้

เกิดการสร้างสรรค์ระบบการจัดหมวดหมู่ (Classification) ที่ใช้สัญลักษณ์เป็นตัวเลข ตัวอักษร หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ แทนเนื้อหาสารสนเทศเพื่อใช้ในการจัดเก็บ และค้นคืนทรัพยากรสารสนเทศปริมาณมากได้อย่างเป็นระบบแบบแผน ระบบหมวดหมู่ที่เป็นที่รู้จัก คือ ระบบการจัดหมวดหมู่ทศนิยมดิวอี้ (Dewey Decimal Classification System) หรือ DDC ระบบการจัดหมวดหมู่หอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (Library of Congress Classification) หรือ LCC รวมทั้งการคิดค้นการกำหนดหลักเกณฑ์การบันทึกรายการทรัพยากรสารสนเทศ (Catalogs) เพื่อเป็นมาตรฐานสากลในการแลกเปลี่ยนรายการทางบรรณานุกรม

มาตรฐานสากลที่สำคัญ ได้แก่ มาตรฐานสากลในการลงรายการทางบรรณานุกรมไอเอสบีดี (International Standard Bibliographic Description) หลักเกณฑ์การลงรายการแบบแองโกลอเมริกัน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. 1998 หรือเอเอซีอาร์ทูอาร์ (Anglo-American Cataloging Rules, second edition, 1998 revision) และมาตรฐานรูปแบบของมาร์ค (Machine Readable Cataloging) ซึ่งเป็นรูปแบบที่คอมพิวเตอร์อ่านได้ (สุภาภรณ์ สังข์ศรี. 2546: 26-27) นอกเหนือจากระบบ และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการเสริมประสิทธิภาพของการค้นคืนแล้ว ยังมีการคำนึงถึงผลกระทบของสารสนเทศต่อมนุษย์และสังคม เพราะสารสนเทศจัดเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญประเภทหนึ่ง โดยมีประโยชน์มหาศาลในการศึกษาหาความรู้ ช่วยในการตัดสินใจ และการแก้ปัญหา แต่ก็เป็นเครื่องมือในการโน้มน้าว และชักจูงอันส่งผลกระทบต่อส่วนรวมได้

บรรณารักษ์ ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่จัดเก็บ และค้นคืนสารสนเทศในห้องสมุด ต้องได้รับการศึกษาอบรมให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการในลักษณะผู้เชี่ยวชาญทางวิชาชีพ โดยมีความเข้าใจในความสำคัญ และเป้าหมายของการปฏิบัติงานสารสนเทศบนพื้นฐานของความถูกต้องทางมาตรฐาน และจรรยาบรรณ โดยในปี ค.ศ. 1887 เมลวิลล์ ดิวอี้ (Melvil Dewey) ได้จัดตั้งโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์แห่งแรกขึ้นที่มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ในสหรัฐอเมริกา (ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. 2534: 5) นับแต่นั้นการศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์ก็ได้ขยายตัวออกไปทั่วโลกควบคู่ไปกับการให้ความสำคัญ และนโยบายการส่งเสริมด้านการศึกษาของแต่ละประเทศ จวบจนศตวรรษที่ 19 ซึ่งเป็นยุคของการประดิษฐ์ สื่อบันทึกสารสนเทศทั้งที่เป็นเรื่อง ภาพ เทปบันทึกเสียงแบบม้วนดรัมฟิล์ม ภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ และสื่ออื่น ๆ เช่น สไลด์ ฟิล์มสตริป รวมทั้งเครื่องมือในการสื่อสารอย่าง โทรเลข โทรศัพท์ วิทยุ และโทรทัศน์ (มาลี ล้ำสกุล. 2546: 20) การจัดเก็บ และค้นคืนสารสนเทศจึงขยายขอบเขตจากสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทเดียวเป็นสื่อสารสนเทศในรูปแบบที่หลากหลายกว่าเดิม แต่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวยังเทียบไม่ได้กับการเข้าสู่ปลายศตวรรษที่ 20 และต้นศตวรรษที่ 21 เมื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และการสื่อสารพัฒนาไปอย่างมาก มีการผลิต และเผยแพร่สื่อสารสนเทศเป็นจำนวนมาก จนเกิดการเรียกช่วงเวลานี้ว่ายุคสารสนเทศ การติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยน

สารสนเทศเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และไม่จำกัดเวลา หรือสถานที่หากมีอุปกรณ์พร้อม ซึ่งนับวันเครื่องมือและบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่างยังมีราคาถูกลงในขณะที่สมรรถนะสูงขึ้น ส่งผลให้ประชาชนสามารถจัดหา หรือเข้าถึงอุปกรณ์และบริการของระบบเครือข่ายสารสนเทศได้อย่างสะดวก และมีการใช้งานแพร่หลายทั้งในระดับองค์กร และในที่พักอาศัยทั่วไป งานห้องสมุดได้รับผลกระทบโดยมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อการจัดการสารสนเทศที่เกิดขึ้นมากมายมหาศาล รวมถึงการพัฒนาศักยภาพการบริการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้ใช้ยุคใหม่ ส่งผลให้การศึกษา ด้านบรรณารักษศาสตร์ขยายขอบเขตสู่สารสนเทศศาสตร์ หรือที่เรียกว่า หลักสูตรบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ กล่าวคือ นำเอาทฤษฎีสารสนเทศ และวิทยาการด้านไอซีที มาประยุกต์ใช้ เพื่อให้การจัดเก็บ และค้นคืนสารสนเทศเกิดประโยชน์สูงสุด โดยตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาสาขาบรรณารักษศาสตร์อย่างมีแบบแผนตามหลักวิชาการกำเนิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศแรกเมื่อ พ.ศ. 2430 โดยเมลวิลล์ ดิวอี้ (Melvil Dewey) ผู้ซึ่งมีความสำคัญต่อการบุกเบิกงานห้องสมุด โดยเฉพาะการคิดค้นระบบการจัดหมวดหมู่หนังสือซึ่งยังคงมีการพัฒนา และใช้งานอยู่จนถึงปัจจุบัน โรงเรียนบรรณารักษศาสตร์แห่งแรกนี้สังกัดอยู่ในมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย จากนั้นการศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์ได้ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2470 มหาวิทยาลัยชิคาโกได้เริ่มเปิดสอนถึงระดับปริญญาเอกในสาขาดังกล่าว และมหาวิทยาลัยสำคัญหลายแห่งในสหรัฐอเมริกา ตลอดจนจนประเทศที่พัฒนาแล้วต่างก็เริ่มมีการเปิดสอนสาขาบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก (ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. 2534: 5)

การศึกษาสาขาบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยเริ่มขึ้นในลักษณะของการสอนวิชาห้องสมุดในโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์เมื่อ พ.ศ. 2444 แต่มิได้มีการสอนต่อเนื่อง จนปี พ.ศ. 2494 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับความร่วมมือจากมูลนิธิฟูลไบรต์ (Fulbright) ของสหรัฐอเมริกา โดยทางมูลนิธิได้ส่งอาจารย์บรรณารักษศาสตร์ชาวอเมริกันมาช่วยสอนปีละ 1 คน ต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 5 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2494-2499 เป็นการจัดอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ พื้นฐานแบบการศึกษาภาคพิเศษในเวลาเย็น ระดับประกาศนียบัตรวิชาจัดห้องสมุด ซึ่งมีผู้สำเร็จการศึกษาทั้งสิ้น 77 คน ในขณะเดียวกัน ทางมูลนิธิยังให้ทุนบรรณารักษ์ไทยไปศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาโทที่สหรัฐอเมริกา กระทั่ง พ.ศ. 2498 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดตั้งแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ และเริ่มเปิดสอนในระดับอนุปริญญาบรรณารักษศาสตร์ หลักสูตร 1 ปี ต่อมาปี พ.ศ. 2502 เริ่มเปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาตรี และเริ่มเปิดสอนในระดับปริญญาโท ในปี พ.ศ. 2507 จากนั้นได้มีการเปิดสอนสาขาบรรณารักษศาสตร์ ในสถาบันอุดมศึกษาอื่น (ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. 2534: 5; จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2001: ออนไลน์)

กลุ่มการจัดการองค์การสารสนเทศ

ธงชัย สันติวงษ์ (2536: 7) ให้ความหมายว่า การวางแผน คือ กระบวนการที่บุคคล หรือ องค์การทำการตัดสินใจไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับงานบางอย่างที่กระทำในอนาคต

อนันต์ เกตุวงศ์ (2541: 8) ให้ความหมายว่า การวางแผน คือ การตัดสินใจล่วงหน้า ในการเลือกทางเลือกเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุประสงค์ หรือวิธีการกระทำโดยทั่วไป จะเป็นการตอบคำถามว่าจะทำอะไร ทำไม่ต้องทำ ใครเป็นผู้กระทำ ทำเมื่อใด ทำที่ไหน ทำอย่างไร

เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2546: 5) ให้ความหมายว่า การวางแผน คือ กระบวนการกำหนด วิธีการดำเนินการให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้อย่างไร ด้วยวิธีใด เมื่อไร วัตถุประสงค์ ของการวางแผน คือ ช่วยให้ทราบทิศทางในการทำงาน

สรุปการวางแผน คือ วิธีการ หรือกระบวนการที่กำหนดไว้ล่วงหน้าเพื่อให้การดำเนินงาน บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การที่คาดหวังไว้

ธงชัย สันติวงษ์ (2536: 9) ได้สรุปถึงกระบวนการวางแผนว่า ประกอบด้วย

1. การตั้งข้อสมมติฐานเกี่ยวกับอนาคต โดยต้องมีการพิจารณาเรื่องราวที่อยู่รอบตัว โดยตลอด และเป็นการประเมินถึงโอกาสต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่จะมีขึ้นในอนาคต พร้อมทั้งตั้งสมมติฐานที่ควรเป็น
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อ การวางแผนแล้ว มากำหนดว่าจุดหมายปลายทางที่ต้องการจะไปให้ถึงนั้นเป็นอย่างไร
3. การพัฒนากลยุทธ์ เมื่อทราบทิศทางขององค์กรแล้ว การจะไปถึงทิศทางนั้น ควรจะทำโดยวิธีใด อย่างไร ให้ได้ดีที่สุดในการนำความคิดนั้นมาปฏิบัติจริงให้เสร็จสิ้น เป็นการค้นหา วิธีที่ดีที่สุดที่จะให้บรรลุเป้าหมายที่ประสงค์
4. การสร้างเป้าหมายระยะกลาง เป็นการระบุเป้าหมายที่ชัดเจน โดยระบุ เป็นจำนวนที่สามารถวัดได้ และมีความหมาย หมายถึง งานต้องสำเร็จผลได้ในระยะเวลาสั้น โดยเป้าหมายนี้ต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ระยะยาว และกลยุทธ์ขององค์กร
5. การกำหนดแผนปฏิบัติงาน เพื่อให้มีการจัดสรรทรัพยากรขององค์กร เพื่อที่จะให้สามารถบรรลุถึงเป้าหมายขององค์กรได้
6. การปฏิบัติตามแผน โดยต้องมีการเริ่มต้น และดำเนินแผนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถบรรลุตามเป้าหมาย และเป็นไปตามกลยุทธ์ที่ตั้งไว้
7. กลไกของข้อมูลย้อนกลับ หมายถึง ข้อมูลที่เกิดจากการปฏิบัติงานที่เปรียบเทียบกับมาตรฐาน หรือระดับความต้องการ เพื่อทำให้เกิดการปรับแผน ปรับระบบงาน เพื่อให้ผลของงาน เป็นไปตามที่คาดหวังไว้

กลยุทธ์ มีรากศัพท์มาจากศาสตร์ทางการทหาร ในภาษาอังกฤษคำว่า Strategy มีรากมาจาก คำว่า Strategos ในภาษากรีกโบราณ ถ้าเป็นคำนามมีความหมายว่า นายพลผู้นำทัพ แต่ถ้าใช้เป็น คำกริยา หมายถึง การวางกลวิธีเพื่อโจมตีฝ่ายศัตรูด้วยการใช้กำลังพล และอาวุธยุทธโธปกรณ์ อย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผลคือได้รับชัยชนะ

ถ้าพิจารณาจากทางประวัติศาสตร์จะเห็นว่า แนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ทางการทหารนั้น ถือกันว่า ตำราพิชัยสงครามของนักยุทธศาสตร์ชาวจีนชื่อ ซุนวู ซึ่งถูกบันทึกไว้เมื่อ 2400 ปีมาแล้ว ภายหลังมีการแปลออกเป็นภาษาต่าง ๆ มากมาย แต่ที่มีชื่อเสียง และได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ ฉบับภาษาอังกฤษ ชื่อว่า The art of war ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ นอกจากนี้ ยังมีงานเขียน ของนักการทหารชาติอื่น ๆ เช่น งานเขียนของชายญี่ปุ่นชื่อ มียาโมโตะ มุซาชิ (Miyamoto Musashi) เรื่อง The book of the five rings งานเขียนของนักรัฐประศาสนศาสตร์ชาวอินเดียชื่อ เกาติลยา เรื่อง Arthasastra ก็มีส่วนผลักดันในความสนใจเรื่องการวางแผนกลยุทธ์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานปี พ.ศ. 2525 ให้คำจำกัดความว่า กลยุทธ์ (Strategy) หมายถึง การรบที่มีเล่ห์เหลี่ยม หรือวิธีการต่อสู้ต้องใช้อุบายต่าง ๆ ซึ่งเป็นความหมายที่เกี่ยวข้องกับการสงคราม หรือการต่อสู้ที่ต้องใช้ความคิดโดยสิ้นเชิง

Certo and Peter (1991: 9) ได้ให้ความหมายของกลยุทธ์ว่า เป็นวิธีการที่องค์กรวางแผน ที่คาดว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จ และเกิดผลลัพธ์ตรงตามวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ตั้งไว้

David (1995: 4) ให้ความหมายว่า กลยุทธ์ หมายถึง วิธีทางเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้ในระยะยาว

George A. Steiner (1979: 10) ได้ให้ความหมายของกลยุทธ์ คือ สิ่งที่ทำเพื่อตอบโต้ หรือ ตอบสนองต่อการปรับตัว หรือเคลื่อนไหวของคู่แข่ง โดยประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. กลยุทธ์ต้องเป็นสิ่งที่ผู้บริหารระดับสูงเห็นว่ามีความสำคัญต่อองค์กร
2. กลยุทธ์ต้องแสดงให้เห็นถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับทิศทางขององค์กร
3. กลยุทธ์ประกอบด้วยสิ่งที่องค์กรต้องทำเพื่อให้บรรลุต่อทิศทางนั้น
4. กลยุทธ์ตอบคำถามว่าอะไรคือสิ่งที่องค์กรจะต้องทำ
5. กลยุทธ์ตอบคำถามว่าอะไรคือผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องทำ และทำอย่างไรถึงจะบรรลุ

สิ่งนั้น

Schermerhorn (2002: 5) ได้ให้ความหมายของกลยุทธ์ว่า หมายถึง แผนแม่บท หรือ แผนปฏิบัติการหลักสำคัญขององค์กร ซึ่งองค์กรใช้เป็นตัวกำหนดทิศทางการดำเนินงานระยะยาว รวมทั้งใช้เพื่อเป็นแนวทางในการใช้ทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยทำให้ได้เปรียบทางการแข่งขันที่ยั่งยืน

อุทัย บุญประเสริฐ (2537: 9) ได้ให้ความหมายของกลยุทธ์ว่า เป็นวิธีการ หรือเทคนิค ในการปฏิบัติ ซึ่งเป็นวิธีในการดำเนินงานไปสู่จุดหมายที่ต้องการ

ธงชัย สันติวงษ์ (2537: 7) ได้ให้ความหมายของกลยุทธ์ว่า หมายถึง กรอบที่กำหนดเรื่อง ที่ต้องปฏิบัติ หรืออาจเป็นตัวนำทาง หรือกำหนดออกมาเป็นทางเลือกทั้งหลายที่เหมาะสม เพื่อใช้ประโยชน์ในการควบคุมทิศทางการดำเนินงานขององค์กร หรือหน่วยงานแต่ละแห่ง

พิบูลย์ ทีปะपाल (2546: 5) ได้ให้ความหมายของกลยุทธ์ว่า หมายถึง รูปแบบการตัดสินใจ หรือการกระทำโดยเฉพาะ ซึ่งผู้จัดการนำมาใช้เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่องค์กรวางไว้

สรุป กลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานขององค์กรอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ตามที่องค์กรคาดหวัง

การวางแผนกลยุทธ์

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2542: 17) กล่าวว่า การวางแผนกลยุทธ์ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective setting) วัตถุประสงค์ (Objective) คือ จุดหมายปลายทางที่องค์กรแสวงหาเพื่อการบรรลุผลสำเร็จของการดำเนินงาน การอยู่รอด และการพัฒนาวัตถุประสงค์ขององค์กร มีการจำแนกเป็นระดับตามสายการบังคับบัญชาในองค์กร มีวัตถุประสงค์หลายระดับแต่ละระดับยังมีวัตถุประสงค์หลายด้าน อาจทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง ระหว่างวัตถุประสงค์ได้ ผู้บริหารจึงควรพยายามที่จะกำหนดวัตถุประสงค์ให้มีความสอดคล้อง กลมกลืน และเป็นทิศทางเดียวกัน โดยการระบุขอบเขตของวัตถุประสงค์แต่ละด้านให้ชัดเจน
2. การระบุทิศทาง หรือภารกิจหลัก (Mission setting) คือ ข้อความที่แสดงถึง แนวทาง หลักในการอยู่รอดขององค์กร โดยระบุถึงหน้าที่ที่องค์กรต้องกระทำต่อสังคม ลักษณะ สังคมของการดำเนินงาน และปรัชญาทางการจัดการขององค์กร ภารกิจหลักขององค์กรแต่ละแห่ง จะแตกต่างกันออกไป การเขียนภารกิจหลักโดยทั่วไปต้องมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ (Vision) ขององค์กรนั้น ๆ
3. การกำหนดเป้าหมาย (Goal setting) เป้าหมาย (Goals) หมายถึง ผลลัพธ์ สุดท้ายที่องค์กรต้องการให้เกิดขึ้น เป็นผลลัพธ์ที่เฉพาะเจาะจงขององค์กร สามารถวัดได้ และมีระยะเวลาที่แน่นอน การกำหนดเป้าหมายจะมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ และภารกิจหลัก ขององค์กรที่ระบุไว้ก่อน โดยนำเอาวัตถุประสงค์ หรือภารกิจหลักมาใช้เป็นกรอบสำหรับการกำหนด เป้าหมายขององค์กรให้มีความเฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้น

4. การพัฒนากลยุทธ์ (Strategic development) กลยุทธ์ (Strategy) คือ ทางเลือกที่ดีที่สุดที่องค์กรเลือกดำเนินการจากจุดที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไปสู่เป้าหมายในอนาคตที่กำหนดไว้ การพัฒนากลยุทธ์ต้องคำนึงถึงโอกาส และอุปสรรค ตลอดจนจุดแข็งตัว และจุดอ่อนขององค์กร แล้วเลือกริธีที่ได้เปรียบคู่แข่งให้มากที่สุด

5. การกำหนดนโยบาย (Policy formulation) นโยบาย (Policy) หมายถึง แนวปฏิบัติอย่างกว้างเพื่อเชื่อมโยงระหว่างกำหนดกลยุทธ์ และการดำเนินการตามกลยุทธ์ขององค์กร

พินส์คักดี พลสารัมย์ (2540: 80-81) กระบวนการวางแผนกลยุทธ์ขององค์กร มี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การพิจารณาโอกาส และภาวะคุกคาม (Opportunities and treats) หมายถึง การตรวจสอบให้ทราบถึงโอกาส และภาวะคุกคามที่องค์กรประสบอยู่ โดยการตรวจสอบสภาพแวดล้อมที่ครอบคลุมไปถึงทุกเรื่อง นับตั้งแต่นโยบายขององค์กร สภาพการแข่งขัน จากนั้นจะต้องมีการประมาณการขนาดของการเสี่ยงของสิ่งที่เป็นโอกาส และเป็นภาวะคุกคามด้วย โดยจะต้องคาดการณ์ถึงความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งประเมินถึงผลกระทบของสิ่งที่จะเกิดขึ้นดังกล่าวด้วย ถ้าหากเหตุการณ์ใดคาดหมายได้แน่ชัดว่าจะมีทางเกิดขึ้นได้มาก แต่จะกระทบองค์กรเพียงเล็กน้อยก็จะมีผลทำให้การเสี่ยง หรือภาวะคุกคามขององค์กรมีไม่มากนัก ในทางตรงกันข้ามถ้าเหตุการณ์ใดมีโอกาสเกิดขึ้นได้มากพอประมาณ แต่จะมีผลกระทบต่อองค์กรได้มาก ก็จะทำให้ระดับการเสี่ยง หรือภาวะคุกคามตามองค์การอยู่ในระดับสูงไปด้วย

2. การประเมินทรัพยากรที่มีอยู่ หมายถึง การประเมินจุดแข็ง และจุดอ่อนขององค์กร โดยต้องดูว่าจุดแข็งขององค์กรที่มีอยู่คืออะไร บุคลากรที่มีอยู่ และทรัพยากรอื่น ๆ มีมากน้อย และมีคุณภาพอย่างไร กลยุทธ์ที่ดีย่อมจะต้องสร้างขึ้นจากการใช้ประโยชน์จากจุดแข็งที่องค์กรมีอยู่ และต้องสามารถลดขนาดของปัญหาที่เป็นจุดอ่อนให้เหลือน้อยที่สุด

3. การพัฒนาทางเลือกของกลยุทธ์ คือ การรวมเอาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโอกาส และภาวะคุกคามของสภาพแวดล้อมขององค์กรมาพิจารณาร่วมกับข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรที่มีอยู่ โดยวิธีการจับคู่เงื่อนไขระหว่างโอกาส และความสามารถ หรือจุดแข็งที่มีอยู่ เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ข้อดี หรือผลดีต่อการทำงานขององค์กรมากที่สุด ซึ่งจะช่วยให้การทำงานสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ โดยมีระดับการเสี่ยงน้อยที่สุด กระบวนการในขั้นตอนของการพัฒนากลยุทธ์นี้เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการที่ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ซึ่งต้องอาศัยการคิดที่มีทัศนวิสัยที่กว้าง มีการมองการณ์ไกลที่จะสามารถมองเห็นถึงสิ่งที่จะต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับองค์กรด้วย

4. การกำหนดกลยุทธ์หลัก เป็นกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ในขั้นตอนที่ทำได้ยาก และต้องใช้ดุลยพินิจอย่างสูง ทั้งนี้เพราะการที่ผู้บริหารองค์กรยังไม่สามารถมีข้อมูลที่สมบูรณ์

5. การดำเนินตามกลยุทธ์ คือ ขั้นตอนของการนำเอากลยุทธ์ที่ได้พัฒนาแล้ว มาดำเนินการโดยการพัฒนาแผนงานต่าง ๆ ขึ้น เพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดผลตามกลยุทธ์ที่วางไว้

6. การประเมินกลยุทธ์ เป็นสิ่งจำเป็นต้องกระทำตลอดเวลา เพื่อป้องกันมิให้กลยุทธ์ที่ใช้อยู่ล้าสมัย ไม่เข้ากับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ นอกจากนี้การจัดให้มีการพิจารณาทบทวนกลยุทธ์ที่ใช้อยู่เสมออย่างสม่ำเสมอจะทำให้สามารถเห็นถึงจุดอ่อนที่พึงต้องแก้ไขได้ตลอดเวลา และสามารถปรับกลยุทธ์ได้แต่เนิ่น ๆ เครื่องมือสำคัญในการใช้ประโยชน์กลยุทธ์ คือ เป้าหมาย

กลุ่มการบริการและเผยแพร่สารสนเทศ

การบริการสารสนเทศถือเป็นหน้าที่สำคัญของห้องสมุด และแหล่งบริการสารสนเทศ ที่จะช่วยให้ทรัพยากรสารสนเทศที่รวบรวมไว้มีคุณค่า และสะดวกในการใช้บริการ (อาภากร ธาตุโลหะ. 2547: 7)

บริการสารสนเทศ (Information service) หมายถึง การบริการทรัพยากรสารสนเทศ ในรูปแบบต่าง ๆ ให้ผู้ใช้บริการห้องสมุดได้รับสารสนเทศตามความต้องการ ซึ่งหัวใจของงานห้องสมุด คือ การบริการสารสนเทศเพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับสารสนเทศทุกรูปแบบได้รวดเร็ว และตรงตามความต้องการไม่ว่าจะอยู่ในรูปสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (น้ำทิพย์ วิภาวิน. 2547: 103)

การบริการสารสนเทศ หมายถึง การจัดบริการ และหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะอำนวยความสะดวก และชักจูงให้บุคคลมาใช้บริการ เพื่อศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ความเพลิดเพลินจากหนังสือ สิ่งพิมพ์ และโสตทัศนูปกรณ์ที่มีอยู่ในสถาบันบริการสารสนเทศ การบริการจัดว่าเป็นหัวใจของงานสถาบันบริการสารสนเทศ เพราะจะเกี่ยวข้องกับผู้ใช้โดยตรง และมีส่วนสำคัญที่จะให้ผู้ใช้เข้ามาใช้สถาบันบริการสารสนเทศมากขึ้น ช่วยให้การเรียนการสอนดีขึ้น และเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริหาร และบุคลากรภายนอกเห็นความสำคัญของสถาบันบริการสารสนเทศ การจัดสถาบันบริการสารสนเทศ จะประสบความสำเร็จหรือไม่ ต้องพิจารณาจากผลสำเร็จของงานบริการสารสนเทศของสถาบันบริการสารสนเทศ (ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ. 2548: 126)

กลุ่มผู้ใช้และการใช้สารสนเทศ

พฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศเป็นกิจกรรม หรือปฏิสัมพันธ์ที่บุคคลกระทำเพื่อแสวงหาสารสนเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความต้องการบางประการของผู้แสวงหา (อารีย์ ชื่นวัฒนา. 2545) ซึ่งความต้องการนี้จะแสดงออก และนำไปสู่พฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ เพื่อช่วยแก้ปัญหา หรือตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และยุติเมื่อบุคคลนั้นไม่ต้องการสารสนเทศ ดังกล่าวอีกแล้ว (Chen; & Hernon. 1982) ดังนั้น พฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ จึงมีความสำคัญต่อนักวิชาการ และนักวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มนักวิจัย เนื่องจากเป็นกลุ่มบุคคลที่ต้องพิสูจน์ และสร้างทฤษฎีใหม่อย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ และแสวงหาสารสนเทศ

อยู่ตลอดเวลา

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศส่วนใหญ่ใช้แนวคิดของ Thomas D. Wilson (Wilson. 1997) และ David Ellis (Ellis. 1989) ซึ่งได้อธิบายรูปแบบของพฤติกรรมสารสนเทศ การแสวงหาสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศไว้ ดังนี้

1. แนวคิดพฤติกรรมสารสนเทศของวิลสัน (Wilson. 1999) ได้นิยามพฤติกรรมสารสนเทศว่า เป็นภาพรวมของพฤติกรรมที่มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสารสนเทศ สามารถกำหนดความต้องการสารสนเทศของตนเอง สามารถสืบค้นสารสนเทศได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ สามารถใช้สารสนเทศ หรือเปลี่ยนรูปสารสนเทศได้ สามารถกำหนดความแตกต่างระหว่างการแสวงหา และการสืบค้นสารสนเทศได้ ซึ่ง Wilson ได้นำเสนอตัวแบบแสดงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมสารสนเทศ พฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ และพฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศ โดยถือว่าพฤติกรรมสารสนเทศกว้าง และครอบคลุมทั้งพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ และพฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศ ขณะที่พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศกว้างกว่า และครอบคลุมพฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศอีกทอดหนึ่ง ดังนั้น การศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศนั้น จำเป็นต้องเข้าใจประเด็นแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ และพฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศตามลำดับ Wilson ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องไว้ ดังนี้

1.1 พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ (Information-Seeking Behavior) เป็นพฤติกรรมที่เริ่มต้นจากผู้ที่มีความต้องการสารสนเทศเรื่องใดเรื่องหนึ่งจึงต้องมีการแสวงหาสารสนเทศ ซึ่งในระหว่างการแสวงหาสารสนเทศ บุคคลจำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์กับระบบสารสนเทศ ซึ่งอาจเป็นระบบสารสนเทศโดยมนุษย์ เช่น ห้องสมุด หนังสือพิมพ์ หรือระบบสารสนเทศโดยคอมพิวเตอร์ เช่น เวิลด์ไวด์เว็บ (World Wide Web) (Wilson. 2000)

1.2 พฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศ (Information Search Behavior) เป็นพฤติกรรมขั้นแรกของผู้ใช้ที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับระบบสารสนเทศทั้งในระดับปฏิบัติ เช่น การใช้เมาส์ และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ หรือระดับการใช้ความคิด สติปัญญา และความรู้ในการสืบค้น เช่น การใช้ตรรกบูลีนในการค้น หรือการตัดสินใจเลือกสารสนเทศที่ดีที่สุด หรือพิจารณาว่าสารสนเทศที่ได้มาตรงกับความต้องการของตนหรือไม่ (Wilson. 2000)

2. ตัวแบบพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของ David Ellis ตัวแบบพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของเอลลิสพัฒนาขึ้นมาจากผลการวิจัยพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักวิชาการด้านสังคมศาสตร์ในปี ค.ศ. 1987 และ ค.ศ. 1988 ซึ่งตัวแบบพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักสังคมศาสตร์ (Ellis' Behavioral Model of Information Seeking) ประกอบด้วย พฤติกรรม (กิจกรรม) 8 ประการ ได้แก่

2.1 การเริ่มต้น (Starting) เป็นการเริ่มต้นกระบวนการแสวงหาสารสนเทศ โดยอาจเป็นการทำงานชิ้นใหม่ หรือสนใจศึกษาหาความรู้ในเรื่องใหม่ ซึ่งผู้แสวงหาสารสนเทศ อาจเริ่มต้นจากการสอบถามเพื่อนร่วมงาน หรือผู้รู้ การอ่านตำราพื้นฐานเรื่องนั้น ๆ เป็นต้น

2.2 การเชื่อมโยง (Chaining) เป็นการเชื่อมโยงสารสนเทศจากการอ้างอิง หรือ บรรณานุกรม โดยอาจเป็นการเชื่อมโยงย้อนหลัง (Backward chaining) คือ เชื่อมโยงจากรายการอ้างอิง หรือบรรณานุกรมในเอกสารที่มีอยู่ หรือการเชื่อมโยงข้างหน้า (Forward chaining) คือ เชื่อมโยงว่ามีเอกสารใดอ้างอิงถึงเอกสารที่มีอยู่บ้าง

2.3 การสำรวจเลือกดู (Browsing) เป็นการค้นหาโดยมีเรื่องที่ต้องการ หรือ สนใจอยู่อย่างกว้าง ๆ จึงต้องสำรวจบริการเวียนสารบรรณวารสารในสาขาวิชาที่สนใจ เพื่อเลือกดู บทความที่อาจตรงกับความสนใจเฉพาะได้ เป็นการเลือกดูอย่างผ่าน ๆ ซึ่งต่างจากการค้นแบบเฉพาะเจาะจง (Specific searching) ที่ค้นจากหัวข้อ หรือชื่อเรื่องโดยตรง

2.4 การแยกแยะ (Differentiating) เป็นการแยกแยะสารสนเทศที่แสวงหาได้ โดยใช้เกณฑ์ต่าง ๆ เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อวารสาร เป็นเกณฑ์เพื่อกรองสารสนเทศที่แสวงหาได้

2.5 การตรวจตรา (Monitoring) เป็นการตรวจตราวรรณกรรม หรือ สารสนเทศใหม่ในสาขาวิชา หรือแควดวงวิชาการที่ตนสนใจ และคุ้นเคย เช่น การติดตามจากรายชื่อหนังสือใหม่ของสำนักพิมพ์ในสาขาวิชานั้น ๆ การติดตามอ่านวารสารบางรายชื่อทุกฉบับ ที่ตีพิมพ์ การติดต่อสื่อสารกับนักวิจัย หรือนักวิชาการที่ตนรู้จัก

2.6 การดึงสารสนเทศออกมา (Extracting) เป็นการดึงสารสนเทศที่ต้องการจากรายงานการวิจัย บทความวารสาร หนังสือ ฐานข้อมูลตรรกะ หรือเอกสารประกอบการประชุม ซึ่งเป็นสารสนเทศเพียงบางส่วนในเอกสารที่สามารถนำไปใช้ได้ทันที เช่น สถิติค่ากล่าว หรือ คำพูดสำคัญ ผลการศึกษา ผลวิจัย ผู้แสวงหาสารสนเทศจำเป็นต้องระบุเอกสารที่มีสารสนเทศที่ต้องการเสียก่อน จึงจะสามารถดึงสารสนเทศออกมาได้

2.7 การตรวจสอบ (Verify) เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของสารสนเทศที่ได้รับ เช่น อาจตรวจซ้ำจากเอกสาร หรือฐานข้อมูลอื่นว่าสารสนเทศตรงกันหรือไม่

2.8 การจบ (Ending) เป็นการแสวงหาสารสนเทศขั้นสุดท้ายเพื่อเก็บรวบรวมสารสนเทศที่แสวงหาได้ทั้งหมดเข้าด้วยกัน และให้เกิดความแน่ใจว่าได้สารสนเทศในระดับที่ต้องการแล้ว

การใช้สารสนเทศ

การใช้สารสนเทศ หมายถึง การนำสารสนเทศที่ค้นหาได้มาคัดเลือก เรียบเรียง หรือกระทำด้วยวิธีใด เพื่อให้สามารถนำสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการตัดสินใจ ในปัจจุบันได้แพร่กระจายอย่างกว้างขวางโดยไม่จำกัดจำนวนผู้ใช้ ระยะทาง สถานที่ และเวลาในการเข้าถึง

ทำให้ผู้ใช้ได้สารสนเทศที่ทันสมัย ครบถ้วน ทันเวลา การใช้สารสนเทศเป็นกิจกรรมขั้นสุดท้ายที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสารสนเทศ โดยบุคคลจะนำสารสนเทศที่ได้ไปลดความสงสัยอยากรู้แก้ปัญหา หรือใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจดำเนินงาน ดังนั้น การนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์จึงมีหลายระดับ ตั้งแต่การเกิดขึ้นทันทีทันใด หลังจากได้รับสารสนเทศนั้น ไปจนถึงการใช้ในอนาคต การใช้สารสนเทศเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่บุคคลมีความต้องการ และแสวงหาสารสนเทศมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ซึ่งได้แบ่งการใช้สารสนเทศตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ดังนี้ (ประภาวดี สืบสนธิ. 2530)

1. การใช้เพื่อสนองต่อความต้องการส่วนบุคคล เช่น การแก้ปัญหาชีวิตประจำวัน เพื่อความอยู่รอดในภาวะวิกฤติ เพื่อรับรู้ข่าวสาร เหตุการณ์ปัจจุบัน เพื่อความบันเทิง และนันทนาการ
2. การใช้เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้าเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นต่อเนื่องตลอดชีวิตนับตั้งแต่เด็กก่อนวัยเรียน บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกระดับ ตลอดจนบุคคลผู้สนใจศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
3. การใช้เพื่อประกอบอาชีพ เช่น ในการปฏิบัติงาน ซึ่งลักษณะอาชีพจะเป็นตัวกำหนดการใช้สารสนเทศ หรือใช้ในการปรับปรุงพัฒนาองค์กร เพื่อสร้างผลผลิต และบริการ เพื่อสร้างผลประโยชน์ให้แก่กลุ่ม หรือองค์กร
4. การใช้เพื่อการพัฒนาสังคม ได้แก่ การใช้สารสนเทศเพื่ออธิบายข้อมูลของประเทศ เช่น สำมะโนประชากร สถิติต่าง ๆ หรือใช้เพื่อการดำเนินงานของรัฐ การใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นในระดับที่สูงขึ้น เช่น ใช้เพื่อการถ่ายทอดสารสนเทศไปยังผู้อื่น ใช้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม แลกเปลี่ยนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แลกเปลี่ยนทางวิชาชีพอื่น ๆ การค้าพาณิชย์

การใช้สารสนเทศเป็นกิจกรรมที่กระทำเพื่อนำสารสนเทศที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ การใช้สารสนเทศเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นหลังจากที่ผู้ใช้เกิดความต้องการแล้ว จึงแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการ และได้รับสารสนเทศแล้ว การใช้สารสนเทศอาจทำให้ผู้ใช้เกิดความพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจ ขึ้นอยู่กับตัวผู้ใช้ว่าจะตัดสินใจคุณค่า และประเมินสารสนเทศไปในทางใด หากผู้ใช้ได้รับประโยชน์จากการใช้สารสนเทศจะทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศ ซึ่งจะกระตุ้นให้เกิดความต้องการสารสนเทศนั้นมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การใช้สารสนเทศจึงมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ที่ต้องการใช้สารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ และวิธีการเข้าถึงสารสนเทศ (ลักษมี พูลทรัพย์. 2555)

กลุ่มการจัดการสารสนเทศและการจัดการความรู้

การจัดการสารสนเทศ ผู้นำยุคใหม่ควรจะเป็นผู้มีความสามารถด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ เทคโนโลยีใหม่ ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว สารสนเทศมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของสารสนเทศสูงมาก ผู้นำต้องก้าวทันเทคโนโลยีอยู่เสมอ แหล่งที่มาของอำนาจจะเปลี่ยนไป มีการบูรณาการเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้าด้วยกันเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของผู้นำ (Osten. 2001) และในการดำเนินการพัฒนา หากได้นำมาดำเนินการอย่างเป็นระบบจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการบริหารที่มีคุณภาพด้วยวงจรเดมมิง (Deming Cycle) โดยมีการกำหนดภาพในอนาคต และกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน บุคลากรในองค์กรทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และมีการปรับปรุงกระบวนการให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีกิจกรรมหลัก 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนวางแผนการปฏิบัติงาน ขั้นตอนดำเนินการตามแผน ขั้นตรวจสอบประเมินผล และขั้นปรับปรุงแก้ไข (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์. 2548)

การจัดการความรู้ (Knowledge Management)

Newman, Brian อธิบายว่า เป็นกลุ่มของกระบวนการต่าง ๆ ที่ดำเนินการเกี่ยวกับการสร้าง การกระจาย และการใช้ประโยชน์ของความรู้

Trapp (1999) เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยงานต่าง ๆ จำนวนมาก ซึ่งมีการบริหารจัดการในลักษณะของการบูรณาการ (Integrated) เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ที่คาดหวังไว้ การจัดการความรู้จึงเป็นแนวคิดองค์รวมที่จะจัดการบริหารจัดการทรัพยากรที่เป็นความรู้ในองค์กร

Sveiby อธิบายว่า เป็นศิลปะของการสร้างคุณค่าจากทรัพย์สินที่แตะต้องไม่ได้ (Intangible assets) ขององค์กร

การจัดการความรู้เป็นการรวบรวมวิธีปฏิบัติขององค์กร และกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสร้าง การนำไปใช้ และการเผยแพร่ความรู้ และบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ (World Bank อ้างถึงใน สุวรรณ เจริญเสาวภาคย์และคณะ. 2548)

สรุป การจัดการความรู้ หมายถึง การจัดการที่มีกระบวนการ และเป็นระบบ ตั้งแต่การประมวลผลข้อมูล (Data) สารสนเทศ (Information) ความคิด (Knowledge) ตลอดจนประสบการณ์ของบุคคล เพื่อสร้างความรู้ (Knowledge) และจะต้องมีการจัดเก็บในลักษณะที่ผู้ใช้สามารถเข้าถึงได้โดยอาศัยช่องทางที่สะดวก เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ทำให้เกิดการโอนถ่ายความรู้ และมีการแพร่กระจายไหลเวียนไปทั้งองค์กร

กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เป็นกระบวนการที่จะช่วยให้เกิดพัฒนาการของความรู้ หรือการจัดการความรู้ที่จะเกิดขึ้นภายในองค์กร มีทั้งหมด 7 ขั้นตอน คือ

1. การค้นหา หรือบ่งชี้ความรู้ (Knowledge Identification) สืบค้น หรือค้นหาภายในองค์กร หรือหน่วยงาน ว่ามีความรู้อะไร อยู่ในรูปแบบใด อยู่ที่ใคร และความรู้อะไรที่องค์กรจำเป็นต้องมีเพื่อให้องค์กรวางขอบเขตการจัดการความรู้ และสามารถจัดสรรทรัพยากร

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2. การสร้างและการแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition) เป็นขั้นตอนในการดึงความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจายมารวมไว้เพื่อจัดทำเนื้อหาให้เหมาะสม และตรงกับความต้องการของผู้ใช้

3. การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization) เป็นขั้นตอนในการจัดทำสารบัญ และจัดแบ่งความรู้ประเภทต่าง ๆ เพื่อให้รวบรวม ค้นหา นำไปใช้ได้ง่าย และรวดเร็ว สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้โดยง่าย

4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement) เป็นขั้นตอนการปรับปรุง และประมวลผลความรู้ให้อยู่ในรูปแบบ และภาษาที่เข้าใจ และใช้ได้ง่าย กำจัดความรู้ที่ไม่เกิดประโยชน์ตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ หรือเป็นขยะความรู้

5. การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access) ในการเข้าถึงความรู้ องค์กรต้องมีวิธีการในการจัดเก็บ และกระจายความรู้เพื่อให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์ได้

6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing) การแบ่งปันความรู้ประเภทความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) การแบ่งปันความรู้ที่อยู่ในคน (Tacit Knowledge)

7. การเรียนรู้ (Learning) การเรียนรู้ของบุคลากรจะทำให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ ขึ้น ซึ่งจะไปเพิ่มพูนองค์ความรู้ขององค์กรที่มีอยู่แล้วให้มากขึ้นเรื่อย ๆ ความรู้นี้ก็จะถูกนำไปใช้เพื่อสร้างความรู้ใหม่อีก เป็นวงจรที่ไม่มีที่สิ้นสุด เรียกว่า “วงจรการเรียนรู้”

สรุป การจัดการความรู้เป็นกระบวนการหนึ่งซึ่งช่วยองค์การในการระบุ คัดเลือก รวบรวม เผยแพร่ และโอนย้ายสารสนเทศที่มีความสำคัญ อีกทั้งยังประกอบด้วยความรู้ และความชำนาญงาน โดยจัดเก็บไว้ในฐานความรู้ขององค์กร ซึ่งความรู้เหล่านี้จะช่วยแก้ปัญหาอันเกิดจากการทำงานที่มักเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยกระบวนการจะเริ่มต้นตั้งแต่ การระบุถึงความรู้ที่ต้องการสร้างรูปแบบของการจัดเก็บความรู้อย่างเป็นทางการ ในการเพิ่มมูลค่าของรู้นั้นทำได้ด้วยการนำความรู้ไปใช้อีกบ่อยครั้งเท่าที่ต้องการ ดังนั้น ในองค์การที่ประสบผลสำเร็จจะต้องสามารถปรับเปลี่ยนความรู้ให้อยู่ในรูปแบบของทุนทางปัญญา (Intellectual Capital) โดยมีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างบุคคล และการเผยแพร่กระจายความรู้อย่างกว้างขวาง จนก่อให้เกิดฐานความรู้ขนาดใหญ่ที่สามารถเรียกใช้เพื่อการแก้ไขปัญหาภายในองค์การแห่งการเรียนรู้ และยังนำไปสู่การสร้างความรู้ที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และมีการปรับเปลี่ยนความรู้ให้ทันสมัยขึ้นอย่างไม่มีวันจบสิ้น โดยที่วัฏจักรด้านการจัดการความรู้มี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างความรู้ ซึ่งกำหนดได้จากการกระทำของบุคคล
2. การจับความรู้ โดยการคัดเลือกความรู้ที่มีมูลค่า และสมเหตุผล
3. การปรับความรู้ โดยมีการจัดบริบทความรู้ใหม่ที่น่าไปปฏิบัติได้

4. การเก็บความรู้ โดยทำการจัดเก็บความรู้ที่มีประโยชน์ไว้ภายในฐานความรู้ ซึ่งผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกเมื่อที่ต้องการ
5. การจัดการความรู้ โดยทำการปรับความรู้ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ซึ่งมักจะมีการตรวจสอบ และทบทวนถึงความตรงประเด็น และความถูกต้องของความรู้อยู่เสมอ
6. การเผยแพร่ความรู้ โดยนำเสนอความรู้ซึ่งถูกจัดให้อยู่ในรูปแบบที่บุคคลต้องการ ไม่ว่าจะเป็นที่ใด หรือเวลาใดก็ตาม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

อัญชลิตา อินทะไชย (2560: ออนไลน์) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2557 โดยวิเคราะห์บทความจำนวน 1,384 บทความ ในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของไทยที่จัดพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ พ.ศ. 2540-2557 จำนวน 7 ชื่อเรื่อง เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ รวมทั้งศึกษาพัฒนาการของบทความที่ปรากฏในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ จำแนกตามช่วงปีพิมพ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูลบทความ และแบบวิเคราะห์เนื้อหาบทความ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า ขอบเขตเนื้อหาที่พบมากที่สุด คือ เทคโนโลยีสารสนเทศ ร้อยละ 25.36 ประเภทบทความที่พบมากที่สุด คือ บทความวิชาการ ร้อยละ 56.72 สถานภาพของผู้เขียนบทความที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ร้อยละ 79.33 ส่วนพัฒนาการของบทความพบว่า บทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับงานบริการของห้องสมุด ประเภทบทความที่เป็นบทความวิจัย ผู้เขียนที่เป็นอาจารย์และนักศึกษาในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มีจำนวนเพิ่มขึ้น ตั้งแต่ พ.ศ. 2540-2557 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

พัชรภรณ์ ทิพยทัศน์ (2554: ออนไลน์) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่สอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เล่มที่ 1-34 และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินคุณภาพคู่มือการใช้สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ คือ ครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 42 คน เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และเพื่อสร้าง คู่มือการใช้สารานุกรมสำหรับเยาวชนฯ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหา สารานุกรม และแบบประเมินคุณภาพคู่มือการใช้สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ ผลการวิจัยพบว่า สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ 1-34 จำนวน 325 เรื่อง มีเรื่องที่สอดคล้องกับกลุ่มสาระ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งหมด 79 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 27.07 เมื่อพิจารณาเป็นรายเล่ม พบว่า เล่มที่มีเรื่องที่สอดคล้องมากที่สุด คือ เล่มที่ 5 ร้อยละ 87.50 ส่วนเล่มที่ 1 และเล่มที่ 15 มีจำนวนเรื่องที่สอดคล้องเท่ากัน ร้อยละ 66.66 เมื่อพิจารณา ในแต่ละระดับชั้น พบว่า มีจำนวนเรื่องที่สอดคล้องกับระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 ทั้งหมด 46 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 14.15 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 และระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 มีจำนวนเรื่อง ที่สอดคล้องเท่ากัน คือ ระดับชั้นละ 31 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 9.54 สำหรับคู่มือการใช้สารานุกรมไทย สำหรับเยาวชนฯ ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ คำนำ วิธีการใช้คู่มือ เนื้อหา และดรชนี เมื่อนำไปให้ ครูผู้สอนประเมินคุณภาพแล้วพบว่า คู่มือมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูผู้สอนให้ความเห็นว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มี 4 ข้อ คือ 1) ตัวหนังสือที่ใช้จัดทำคู่มือ มีความถูกต้อง ชัดเจน อ่านง่าย 2) ดรชนีท้ายเล่มสามารถทำให้ค้นเรื่องที่ต้องการได้รวดเร็ว 3) ความสอดคล้องระหว่างสาระการเรียนรู้กับเนื้อหาแต่ละเรื่องในสารานุกรมมีความถูกต้อง ชัดเจน และสามารถนำไปใช้ได้จริง และ 4) คู่มือมีประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการหาเรื่องที่ต้องการได้ครอบคลุม และรวดเร็วขึ้น

เดชดนัย จุ้ยชุม; และ ศิริพันธ์ ศิริพันธ์ (2559: ออนไลน์) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหา วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ โดยวิเคราะห์วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ จำนวน 18 ฉบับ เป็นบทความวิจัย และบทความวิชาการ ทั้งหมด 207 บทความ เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ และเพื่อศึกษาพัฒนาการของเนื้อหาวารสารมหาวิทยาลัย นราธิวาสราชนครินทร์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์เนื้อหา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ และค่าความชัน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้เขียนบทความที่พบมากที่สุด คือ อาจารย์ ร้อยละ 41.43 รูปแบบของบทความที่พบมากที่สุด คือ บทความวิจัย ร้อยละ 75.80 เนื้อหา ของบทความด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มากที่สุด ร้อยละ 72.90 เมื่อจำแนกรายด้านย่อย พบว่า มีเนื้อหาของบทความด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ มากที่สุด ร้อยละ 28.50 ประเภทของ รายการอ้างอิงที่พบมากที่สุด คือ หนังสือ/ตำรา ร้อยละ 94.20 แนวโน้มของกลุ่มผู้เขียนบทความ ที่มีตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากที่สุดในอัตรา 2.143 บทความ ต่อปีที่สัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ 0.948 แนวโน้มของรูปแบบบทความวิจัยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

มากที่สุดให้อัตรา 3.514 บทความต่อปีที่สัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ 0.813 แนวโน้มของเนื้อหา
ของบทความด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากที่สุดในอัตรา 4.943 บทความต่อปี
ที่สัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ 0.856 เมื่อจำแนกรายด้านย่อย พบว่า เนื้อหาด้านวิทยาศาสตร์
มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากที่สุดในอัตรา 0.543 บทความต่อปีที่สัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ 0.869
แนวโน้มของประเภทของรายการอ้างอิงที่เป็นบทความวารสาร/บทความวิจัย/บทความวิชาการ
มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากที่สุดในอัตรา 5.457 บทความต่อปีที่สัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ 0.816
แนวโน้มของค่า Thai-Journal Impact Factors มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตรา 0.063 ต่อปีที่สัมประสิทธิ์
ของการตัดสินใจ 0.889

นุชรี บุญศรีงาม (2560: ออนไลน์) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาวารสารวิชาการภาษาไทย
ที่ให้บริการในสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมระหว่าง
พ.ศ. 2555-2557 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บทความในวารสารวิชาการภาษาไทย
ที่ให้บริการในสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวน
950 บทความ คัดเลือกโดยการสุ่มอย่างง่าย เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาบทความวารสารวิชาการภาษาไทย
ในสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ที่บอกรับระหว่าง
พ.ศ. 2555-2557 เกี่ยวกับผู้ผลิต ผู้เขียน เนื้อหาบทความ ประเภทบทความ แหล่งอ้างอิง
วัตถุประสงค์ของการจัดทำวารสาร วิธีการเขียน ภาพประกอบ และลักษณะรูปเล่ม และเพื่อวิเคราะห์
เนื้อหาบทความวารสารวิชาการภาษาไทยที่ให้บริการในสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
กับความสอดคล้องของหลักสูตรที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
คือ แบบบันทึกและวิเคราะห์เนื้อหาบทความวารสารวิชาการภาษาไทย ประกอบด้วย ผู้ผลิต ผู้เขียน
เนื้อหาบทความ ประเภทของบทความ แหล่งอ้างอิง วัตถุประสงค์ของการจัดทำวารสาร วิธีการเขียน
ภาพประกอบ ลักษณะรูปเล่ม และความสอดคล้องของเนื้อหาบทความกับหลักสูตรที่เปิดสอน
ในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า
ผู้ผลิตส่วนใหญ่เป็นสถาบันการศึกษา/สถาบันวิจัย ผู้เขียนบทความส่วนใหญ่เป็นอาจารย์
ในมหาวิทยาลัย เนื้อหาบทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาด้านสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์และสาธารณสุข
วิธีการเขียนบทความส่วนใหญ่เป็นบทความที่มีวิธีเขียนแบบบรรยาย/พรรณนา ประเภทของบทความ
ส่วนใหญ่เป็นประเภทบทความวิชาการและบทความวิจัย แหล่งอ้างอิงส่วนใหญ่มาจากหนังสือ
ลักษณะรูปเล่มของวารสารทั้งหมดเป็นปกอ่อน ใช้กระดาษปอนด์ มีขนาด 8 หน้ายก (ขนาด A4) และ
พิมพ์แบบออฟเซต ส่วนใหญ่ไม่มีภาพประกอบ วัตถุประสงค์ของการจัดทำวารสาร เพื่อส่งเสริมและ
เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการและผลงานวิจัย และเนื้อหาบทความมีความสอดคล้องกับหลักสูตร
ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม คิดเป็นร้อยละ 100

อุไรวรรณ วรกุลรังสรรค์ (2558: ออนไลน์) ศึกษาเรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยในสาขา
 บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ โดยศึกษาบทความวิจัยด้านบรรณารักษศาสตร์และ
 สารสนเทศศาสตร์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการสาขาสารบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
 ระหว่างปี พ.ศ. 2547-2557 จำนวน 5 รายชื่อ รวม 206 บทความ เพื่อสังเคราะห์คุณลักษณะ
 ของงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการสาขาสารบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และ
 เพื่อรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์งานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการสาขาสารบรรณารักษศาสตร์
 และสารสนเทศศาสตร์ และสรุปภาพรวมของความรู้ที่ได้จากข้อค้นพบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ
 แบบคุณลักษณะงานวิจัย จำนวน 1 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจง และ
 ค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นบทความจากงานวิจัยประเภทวิทยานิพนธ์ในระดับ
 ปริญญาโทและปริญญาเอกชั้นบัณฑิต ประเภทงานวิจัยที่มีการศึกษามากที่สุด คือ การวิจัย
 เชิงปริมาณซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพรรณนาหรือบรรยายข้อมูลมากที่สุด
 ผู้วิจัยดำเนินการโดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด ส่วนใหญ่เป็นการสุ่มที่ไม่ใช่ความน่าจะเป็น
 ประเภทการสุ่มแบบเจาะจง และการสุ่มแบบแบ่งชั้น ส่วนใหญ่ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ
 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมากที่สุด คือ การแจกแจง และค่าร้อยละ
 บทความวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาที่มีเนื้อหาด้านผู้ใช้/การใช้/การรู้สารสนเทศ

ชโรษีนิษฐ์ ชัยมินทร์ (2553: ออนไลน์) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาของงานวิจัยทาง
 บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของบรรณารักษ์และนักสารสนเทศห้องสมุด
 สถาบันอุดมศึกษา ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บรรณารักษ์และนักสารสนเทศสังกัดห้องสมุด
 สถาบันอุดมศึกษา (มหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ) จำนวน 25 แห่ง และ
 ผลงานวิจัยของบรรณารักษ์และนักสารสนเทศ จำนวน 206 เรื่อง เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของงานวิจัย
 ทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของบรรณารักษ์และนักสารสนเทศห้องสมุด
 สถาบันอุดมศึกษา เพื่อศึกษาแนวทางการนำผลการวิจัยไปพัฒนางานของบรรณารักษ์และ
 นักสารสนเทศ และเพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลผลงานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และ
 สารสนเทศศาสตร์ของบรรณารักษ์และนักสารสนเทศห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา เครื่องมือที่ใช้
 ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์งานวิจัย และแบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาระบบ ได้แก่
 โปรแกรมพีเอชพี และมายเอสคิวแอล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่
 หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่
 เป็นงานวิจัยบุคคล ร้อยละ 94.66 ผู้วิจัยมีตำแหน่งเป็นบรรณารักษ์มากที่สุด ร้อยละ 84.51 งานวิจัย
 ส่วนใหญ่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากแหล่งทุนต่าง ๆ ร้อยละ 60.68 วิธีวิจัยที่ใช้เป็นการวิจัย
 เชิงสำรวจ ร้อยละ 89.81 ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยส่วนใหญ่เป็นนิสิต นักศึกษา

ร้อยละ 60.19 โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายมากที่สุด ร้อยละ 36.41 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ร้อยละ 75.73 ส่วนใหญ่ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 90.78 และใช้สถิติค่าความถี่และร้อยละมากที่สุด ร้อยละ 96.12 งานวิจัยส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับบริการ ห้องสมุด ร้อยละ 88.83 การดำเนินงานห้องสมุดหรือแหล่งสารสนเทศ ร้อยละ 77.67 และการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ร้อยละ 77.18 วัตถุประสงค์ในการผลิตงานวิจัยคือ เพื่อใช้พัฒนางาน ในความรับผิดชอบ ร้อยละ 78.16 และเพื่อใช้แก้ไขปัญหาทางงานในความรับผิดชอบ ร้อยละ 66.02 ผู้วิจัยต้องการให้หน่วยงานจัดสรรเงินทุนสนับสนุนการวิจัยในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.79 รวมทั้ง การส่งเสริมการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการวิจัยในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.59 สำหรับการประเมินประสิทธิผลระบบในภาพรวมของผู้ใช้ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.55

ดวงกมล วงศ์จันทร์ (2554: ออนไลน์) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทยที่เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2542-2551 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ที่เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2542-2551 ในด้านสถาบัน ปีที่พิมพ์ ขอบเขตเนื้อหา ประเภทของห้องสมุด เขตภูมิศาสตร์ วิธีวิจัย ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทยที่เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2542-2551 ของสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอน จำนวน 10 แห่ง รวมทั้งสิ้น 614 ชื่อเรื่อง เครื่องมือวิจัยที่ใช้ คือ แบบบันทึกข้อมูลวิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ผลการวิจัย มีดังนี้ มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นสถาบันที่มีวิทยานิพนธ์จำนวนสูงสุด 157 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 25.57) ขอบเขตเนื้อหาของวิทยานิพนธ์สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ที่มีการศึกษามากที่สุด คือ ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ จำนวน 225 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 36.64) ประเภทของห้องสมุดที่มีการศึกษามากที่สุด คือ ห้องสมุดระดับอุดมศึกษา จำนวน 256 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 41.69) เขตภูมิศาสตร์ที่มีการศึกษามากที่สุด คือ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 221 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 35.99) วิธีวิจัยที่มากที่สุด คือ การวิจัยเชิงสำรวจ จำนวน 517 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 84.20) ประชากร/กลุ่มตัวอย่างที่มากที่สุด คือ กลุ่มอื่น ๆ หรือกลุ่มอาชีพต่าง ๆ จำนวน 226 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 36.81) วิธีการสุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษามากที่สุด คือ การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 211 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 34.36) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมากที่สุด คือ แบบสอบถาม/แบบประเมิน จำนวน 485 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 78.99) สถิติที่ใช้ในการวิจัยของวิทยานิพนธ์สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ที่มีการศึกษามากที่สุด คือ สถิติพรรณนา จำนวน 598 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 97.39) โดยใช้ค่าร้อยละ จำนวน 563 ชื่อเรื่อง (ร้อยละ 91.69)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บทความวิจัย จำนวน 137 บทความ ที่จัดพิมพ์เผยแพร่ในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 – 2561

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บทความวิจัย จำนวน 48 บทความ ที่จัดพิมพ์เผยแพร่ในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 – 2561

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว

แบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดการสร้างแบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสาร และการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของ อัญชลิตตา อินทะไชย (2560: ออนไลน์) เดชदनัย จุ้ยชุม; และ ศิริพันธ์ ศิริพันธ์ (2559: ออนไลน์) และดวงกมล วงศ์จันทร์ (2554: ออนไลน์) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ของการวิจัยครั้งนี้

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาจำแนกจำนวนผู้วิจัย ซึ่งได้นำมาปรับให้เหมาะสมกับงานวิจัย สามารถจำแนกจำนวนผู้วิจัยออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

- 2.1 1 คน
- 2.2 2 คน
- 2.3 3 คน
- 2.4 มากกว่า 3 คน

3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาจำแนกสถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย ซึ่งได้นำมาปรับให้เหมาะสมกับงานวิจัย สามารถจำแนกสถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัยออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- 3.1 บุคลากรในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
 - 3.1.1 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
 - 3.1.2 ผู้สอนระดับอุดมศึกษา
 - 3.1.3 อื่น ๆ (ระบุ).....
- 3.2 บุคลากรในกลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ (วิชาชีพอื่นที่ไม่ใช่วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์)
 - 3.2.1 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
 - 3.2.2 ผู้สอนระดับอุดมศึกษา
 - 3.2.3 อื่น ๆ (ระบุ).....

4. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาจำแนกสถาบัน/หน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย ซึ่งได้นำมาปรับให้เหมาะสมกับงานวิจัย สามารถจำแนกสถาบัน/หน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัยออกเป็น 11 กลุ่ม ดังนี้

- 4.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 4.2 มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 4.3 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 4.4 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 4.5 มหาวิทยาลัยบูรพา
- 4.6 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 4.7 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- 4.8 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 4.9 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- 4.10 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- 4.11 อื่น ๆ (ระบุ).....

5. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาจำแนกปีที่พิมพ์ ซึ่งได้นำมาปรับให้เหมาะสมกับงานวิจัย สามารถจำแนกปีที่พิมพ์ออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

5.1 พ.ศ. 2559

5.2 พ.ศ. 2560

5.3 พ.ศ. 2561

6. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาจำแนกขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย ซึ่งได้นำมาปรับให้เหมาะสมกับงานวิจัย สามารถจำแนกขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย โดยแบ่งขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัยตามขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัยทางสารสนเทศศาสตร์ออกเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

6.1 กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ

6.1.1 เครือข่ายคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร

6.1.2 ระบบโครงสร้างคอมพิวเตอร์

6.1.3 โปรแกรมภาษา มัลติมีเดีย

6.1.4 การวิเคราะห์ระบบ

6.1.5 ปัญญาประดิษฐ์

6.1.6 การรักษาความปลอดภัย

6.1.7 สถาปัตยกรรมข้อมูล

6.1.8 การเลือกใช้เทคโนโลยี

6.1.9 การออกแบบระบบสำหรับผู้ใช้

6.1.10 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับคอมพิวเตอร์

6.1.11 การถ่ายทอดเนื้อหาสารสนเทศ

6.1.12 เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดส่งสารสนเทศและความรู้

6.1.13 อื่น ๆ (ระบุ).....

6.2 กลุ่มแนวคิดพื้นฐานทางสารสนเทศศาสตร์

6.2.1 ประวัติและพัฒนาการของศาสตร์

6.2.2 นโยบายสารสนเทศ

6.2.3 หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

6.2.4 ทรัพยากรสารสนเทศ

6.2.5 ความรู้รูปแบบต่าง ๆ

6.2.6 สังคมสารสนเทศ

6.2.7 คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ

6.2.8 ลิขสิทธิ์

- 6.2.9 ห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศ พิพิธภัณฑสถานศึกษา
- 6.2.10 อื่น ๆ (ระบุ).....
- 6.3 กลุ่มการจัดการองค์การสารสนเทศ
 - 6.3.1 การจัดการองค์การสารสนเทศ
 - 6.3.2 การวางแผน การวางแผนกลยุทธ์
 - 6.3.3 การจัดการงานสำนักงาน
 - 6.3.4 การพัฒนาบุคลากร และวิชาชีพ
 - 6.3.5 ภาวะผู้นำ
 - 6.3.6 การตลาดและการจัดการลูกค้าสัมพันธ์
 - 6.3.7 การจัดการคุณภาพ
 - 6.3.8 การประเมินประสิทธิผลองค์การสารสนเทศ
 - 6.3.9 อื่น ๆ (ระบุ).....
- 6.4 กลุ่มการบริการและเผยแพร่สารสนเทศ
 - 6.4.1 การบริการสารสนเทศ
 - 6.4.2 การเผยแพร่สารสนเทศ
 - 6.4.3 เครื่องมือช่วยค้น
 - 6.4.4 กลยุทธ์การสืบค้นข้อมูล
 - 6.4.5 แหล่งสารสนเทศ
 - 6.4.6 การเข้าถึงสารสนเทศ
 - 6.4.7 อื่น ๆ (ระบุ).....
- 6.5 กลุ่มผู้ใช้และการใช้สารสนเทศ
 - 6.5.1 การแสวงหาสารสนเทศ
 - 6.5.2 กระบวนการสารสนเทศ
 - 6.5.3 การศึกษาผู้ใช้และการใช้สารสนเทศ
 - 6.5.4 การออกแบบส่วนต่อประสานผู้ใช้
 - 6.5.5 พฤติกรรมผู้ใช้
 - 6.5.6 พฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศ
 - 6.5.7 การสัมภาษณ์ผู้ใช้
 - 6.5.8 อื่น ๆ (ระบุ).....

6.6 กลุ่มการจัดการสารสนเทศและการจัดการความรู้

6.6.1 การจัดการสารสนเทศ

6.6.2 การจัดการความรู้

6.6.3 การวิเคราะห์สารสนเทศ

6.6.4 วรรณคดี สารสังเขป อรรถาภิธาน

6.6.5 การค้นคืนสารสนเทศ

6.6.6 โปรแกรมค้นหาฐานข้อมูล

6.6.7 อื่น ๆ (ระบุ).....

7. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาจำแนกประเภทของการวิจัย ซึ่งได้นำมาปรับให้เหมาะสมกับงานวิจัย สามารถจำแนกประเภทของการวิจัย โดยแบ่งตามลักษณะของข้อมูลออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

7.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

7.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

7.3 การวิจัยแบบผสมวิธี

8. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาจำแนกประชากร/กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้นำมาปรับให้เหมาะสมกับงานวิจัย สามารถจำแนกประชากร/กลุ่มตัวอย่างออกเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

8.1 บรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด

8.2 นิสิต/นักศึกษา

8.3 ครู/อาจารย์

8.4 เอกสาร/หนังสือ

8.5 ประชาชนทั่วไป

8.6 อื่น ๆ (ระบุ).....

9. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาจำแนกเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งได้นำมาปรับให้เหมาะสมกับงานวิจัย สามารถจำแนกเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยออกเป็น 7 กลุ่ม ดังนี้

9.1 แบบสำรวจ

9.2 แบบสอบถาม

9.3 แบบสัมภาษณ์

9.4 แบบสังเกต

9.5 แบบบันทึก

9.6 แบบทดสอบ

9.7 อื่น ๆ (ระบุ).....

10. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาจำแนกสถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งได้นำมาปรับให้เหมาะสมกับงานวิจัย สามารถจำแนกสถิติที่ใช้ในการวิจัยออกเป็น 13 กลุ่ม ดังนี้

- 10.1 ความถี่
- 10.2 มัธยฐาน
- 10.3 ร้อยละ
- 10.4 ค่าเฉลี่ย
- 10.5 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 10.6 ความแปรปรวน
- 10.7 ส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์
- 10.8 การทดสอบค่า t-test
- 10.9 การทดสอบค่า Chi-square
- 10.10 การทดสอบค่า F-test
- 10.11 การหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
- 10.12 ไม่ใช่สถิติในการวิจัย
- 10.13 อื่น ๆ (ระบุ).....

11. นำแบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิจัย ในรายวิชาการวิจัยพื้นฐานสำหรับวิชาชีพสารสนเทศ ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องสมบูรณ์

12. ปรับปรุง และแก้ไขแบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิจัย ในรายวิชาการวิจัยพื้นฐานสำหรับวิชาชีพสารสนเทศ เพื่อให้ได้แบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ที่ถูกต้องสมบูรณ์

13. เมื่อได้แบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ที่ถูกต้องสมบูรณ์แล้ว จึงดำเนินการตรวจสอบเครื่องมือสำหรับทำการวิจัย โดยประเมินความตรงตามเนื้อหา (IOC) ซึ่งผู้วิจัยได้เชิญผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการประเมินความตรงตามเนื้อหา (IOC) จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

- 13.1 อาจารย์ฐิติ คำหอมกุล
- 13.2 อาจารย์โชติมา วัฒนะ
- 13.3 อาจารย์ปัทสรฯ อาษา

จากนั้นผู้วิจัยรวบรวมแบบประเมินความตรงตามเนื้อหา (IOC) มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (IOC) โดยค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (IOC) ต้องมีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จึงจะถือว่าแบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว มีความเหมาะสมในการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (IOC) แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ

เนื้อหาของแบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหาบทความ	ผู้เชี่ยวชาญ			สูตร IOC $IOC=(e1+e2+e3)/3$	ค่า IOC	ผลการประเมิน
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3			
1. ข้อมูลทางบรรณานุกรม	1	1	1	3/3	1	สอดคล้อง
2. สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย	1	1	1	3/3	1	สอดคล้อง
3. สถาบัน/หน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย	0	0	1	1/3	0.3	ไม่สอดคล้อง
4. ปีที่พิมพ์	1	1	1	3/3	1	สอดคล้อง
5. ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย	1	1	1	3/3	1	สอดคล้อง
6. ประเภทของการวิจัย	1	1	1	3/3	1	สอดคล้อง
7. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	1	1	1	3/3	1	สอดคล้อง
8. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	1	1	1	3/3	1	สอดคล้อง
9. สถิติที่ใช้ในการวิจัย	1	1	0	2/3	0.6	สอดคล้อง

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่า การประเมินความตรงตามเนื้อหา (IOC) ของแบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว เมื่อนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (IOC) และพิจารณาเป็นรายด้านของเนื้อหาของแบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว พบว่า ด้านข้อมูลทางบรรณานุกรม สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย ปีที่พิมพ์ ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย ประเภทของการวิจัย ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีความสอดคล้องของเครื่องมือ (IOC=1) ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีความสอดคล้องของเครื่องมือ (IOC=0.6) และสถาบัน/หน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย ไม่มีความสอดคล้องของเครื่องมือ (IOC=0.3)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รวบรวมบทความวิจัยในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559-2561 รวมทั้งสิ้น 48 บทความ จากเว็บไซต์ของวารสารฉบับออนไลน์
2. นำบทความวิจัยแต่ละชื่อเรื่องในวารสารบรรณศาสตร์ มศว มาวิเคราะห์ โดยอ่านบทความเพื่อจับใจความสำคัญของเนื้อหาบทความ ในด้านจำนวนผู้วิจัย สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย สถาบัน/หน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย ปีที่พิมพ์ ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย ประเภทของการวิจัย ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิจัย
3. บันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อบทความวิจัย จำนวนผู้วิจัย สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย สถาบัน/หน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย ปีที่พิมพ์ ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย ประเภทของการวิจัย ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งแบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว 1 ชุด ใช้บันทึกข้อมูลของบทความวิจัย 1 บทความ
4. อ่านบททวน และตรวจสอบความถูกต้องในการบันทึกข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อบทความวิจัย จำนวนผู้วิจัย สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย สถาบัน/หน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย ปีที่พิมพ์ ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย ประเภทของการวิจัย ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยรวบรวมแบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว โดยจัดเรียงตามรายชื่อบทความวิจัย และปีที่พิมพ์
2. บันทึกความถี่ของผลการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ของบทความวิจัยแต่ละชื่อเรื่องในแต่ละหัวข้อของจำนวนผู้วิจัย สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย สถาบัน/หน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย ปีที่พิมพ์ ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย ประเภทของการวิจัย ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิจัย
3. รวมจำนวนบทความวิจัยในแต่ละหัวข้อของจำนวนผู้วิจัย สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย สถาบัน/หน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย ปีที่พิมพ์ ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย ประเภทของการวิจัย ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

4. คำนวณหาค่าร้อยละของจำนวนบทความวิจัยในแต่ละหัวข้อของจำนวนผู้วิจัย สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย สถาบัน/หน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย ปีที่พิมพ์ ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย ประเภทของการวิจัย ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนบทความ}}{\text{จำนวนบทความทั้งหมด}} \times 100$$

5. นำเสนอข้อมูลโดยใช้แผนภูมิประกอบคำบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวม และวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ที่เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2559-2561 มีจำนวนบทความวิจัยทั้งสิ้น 48 บทความ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

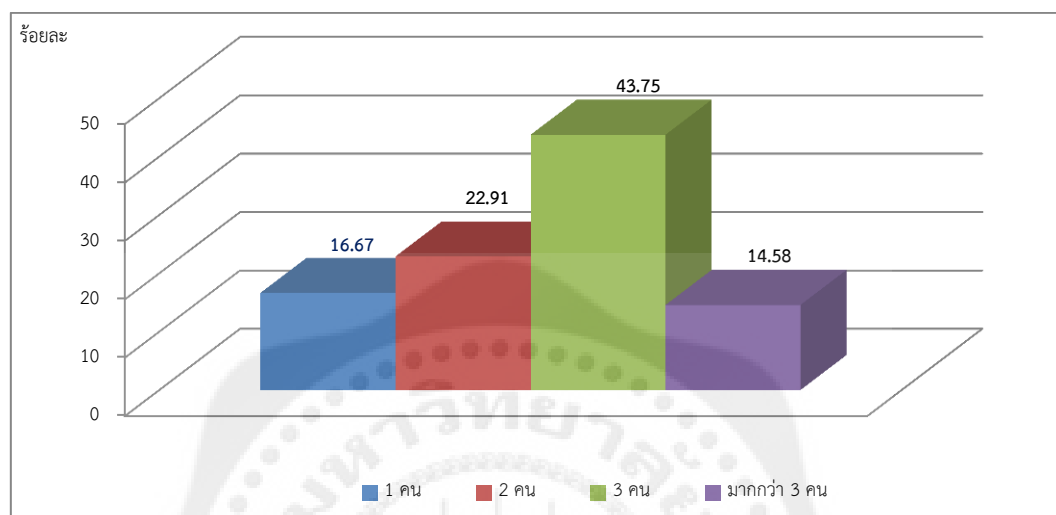
ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. จำนวนผู้วิจัย
2. สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย
3. สถาบัน/หน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย
4. ปีที่พิมพ์
5. ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย
6. ประเภทของการวิจัย
7. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง
8. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
9. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. จำนวนผู้วิจัย

จำนวนผู้วิจัย ดังแสดงในภาพประกอบ 1

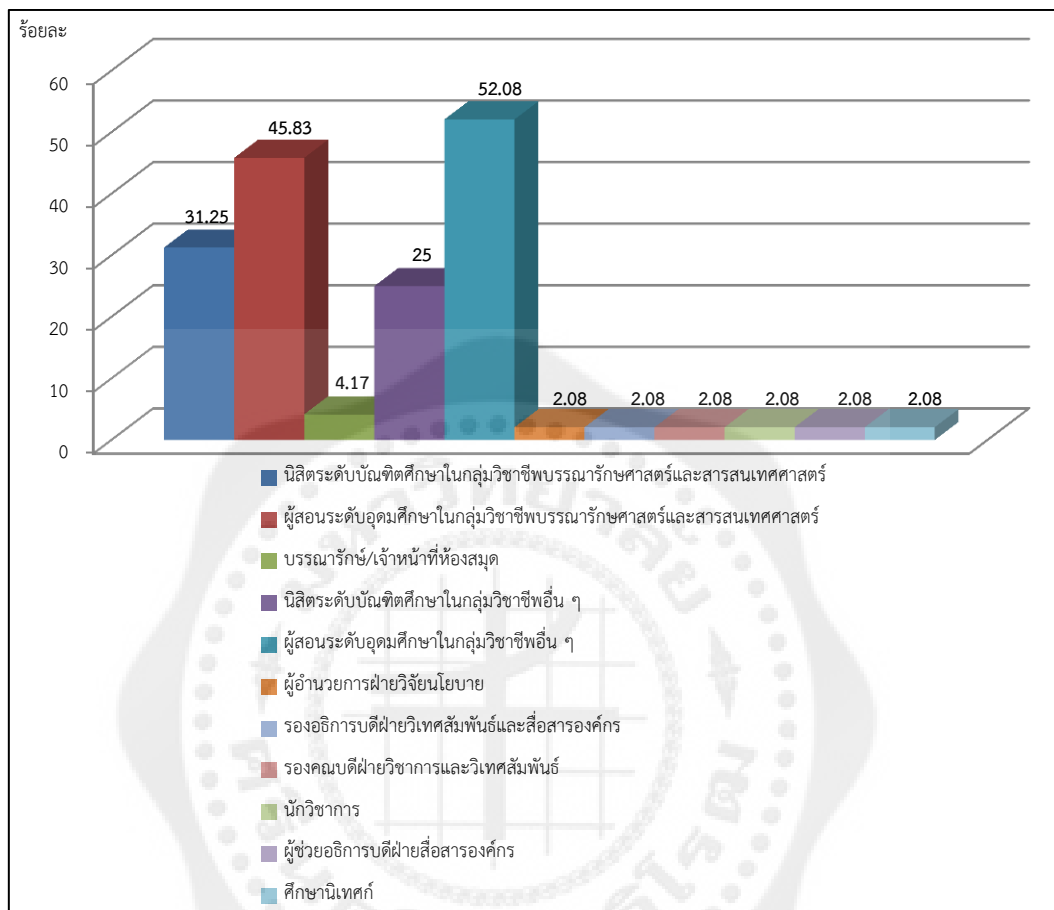

ภาพประกอบ 1 จำนวนผู้วิจัย

จากภาพประกอบ 1 จำนวนผู้วิจัย ผลการวิจัย พบว่า จากบทความวิจัยทั้งหมด 48 บทความ มีจำนวนผู้วิจัยเขียนบทความวิจัยแบบ 3 คน ต่อ 1 บทความมากที่สุด จำนวน 22 บทความ (ร้อยละ 43.75) รองลงมา คือ แบบ 2 คน ต่อ 1 บทความ จำนวน 11 บทความ (ร้อยละ 22.91) และแบบ 1 คน ต่อ 1 บทความ จำนวน 8 บทความ (ร้อยละ 16.67) ตามลำดับ

2. สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย

สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย ดังแสดงในภาพประกอบ 2

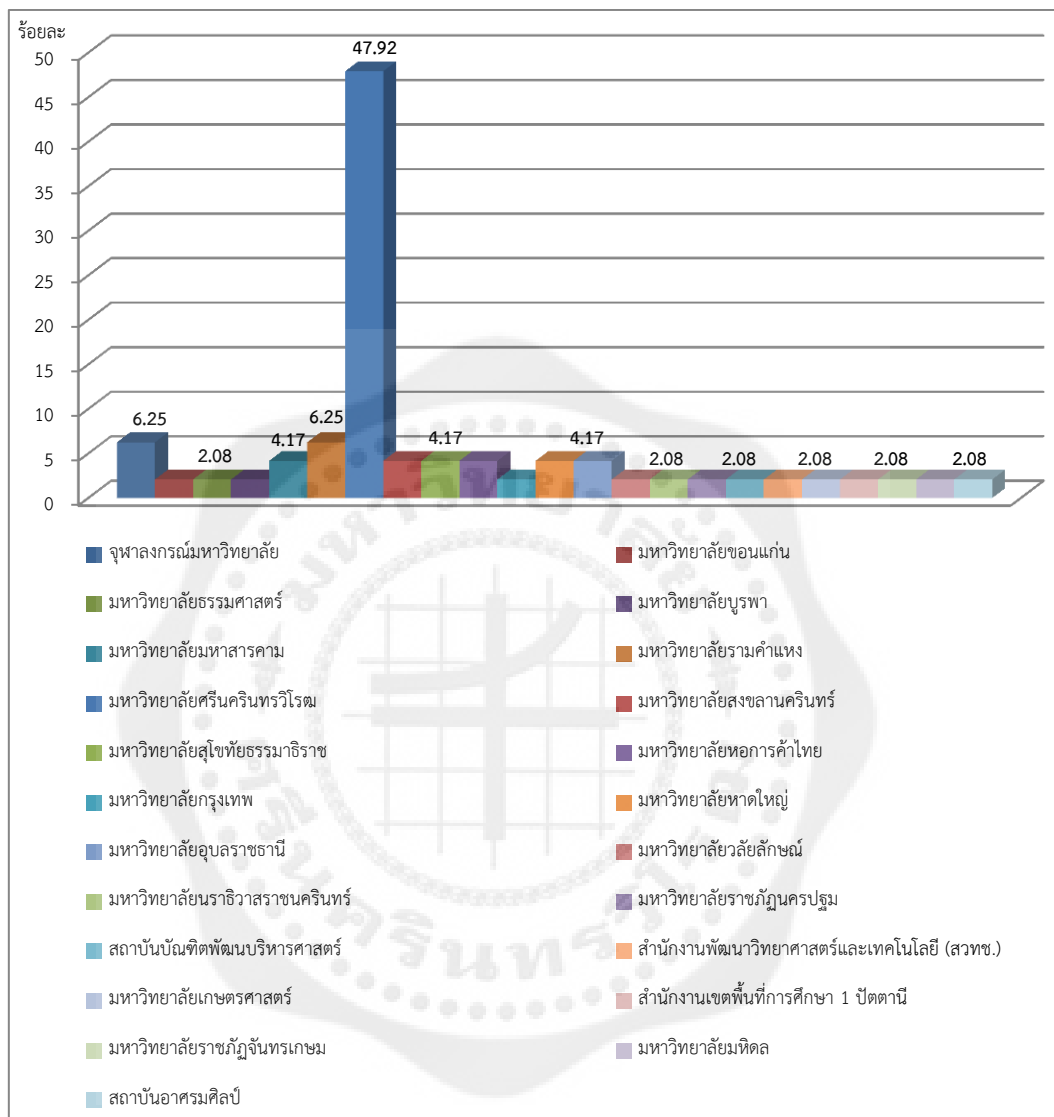

ภาพประกอบ 2 สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย

จากภาพประกอบ 2 สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย ผลการวิจัย พบว่า จากบทความวิจัยทั้งหมด 48 บทความ ผู้สอนระดับอุดมศึกษาในกลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ (วิชาชีพอื่นที่ไม่ใช่วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์) เป็นผู้เขียนบทความวิจัยมากที่สุด จำนวน 25 บทความ (ร้อยละ 52.08) รองลงมา คือ ผู้สอนระดับอุดมศึกษาในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 22 บทความ (ร้อยละ 45.83) และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 15 บทความ (ร้อยละ 31.25) ตามลำดับ

3. สถาบัน/หน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย

สถาบัน/หน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย ดังแสดงในภาพประกอบ 3

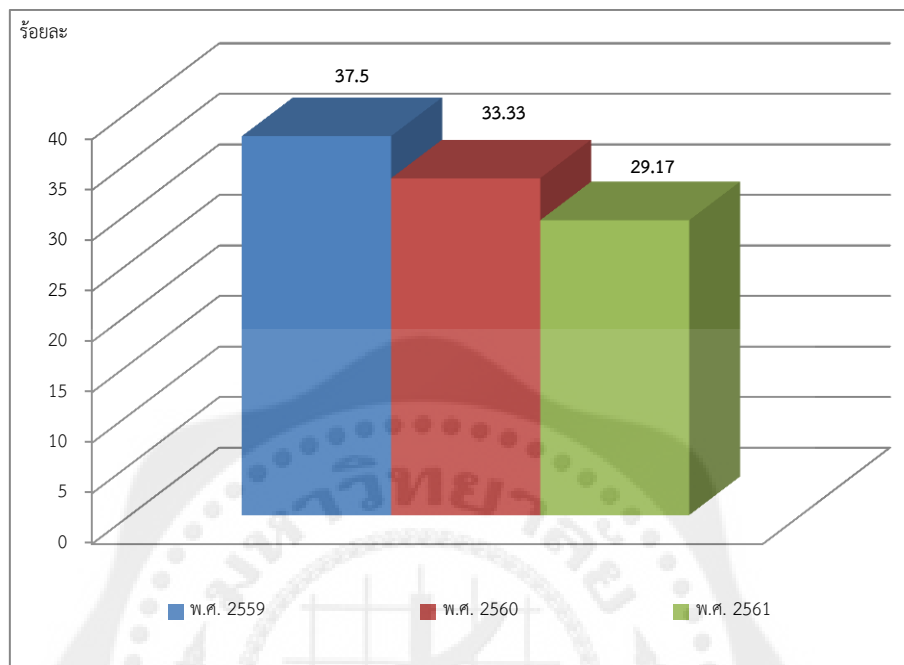

ภาพประกอบ 3 สถาบัน/หน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย

จากภาพประกอบ 3 สถาบัน/หน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย ผลการวิจัย พบว่า จากบทความวิจัยทั้งหมด 48 บทความ ผู้เขียนบทความวิจัยอยู่ในสังกัดของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมากที่สุด จำนวน 23 บทความ (ร้อยละ 47.92) รองลงมา คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 3 บทความ (ร้อยละ 6.25) และ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จำนวน 2 บทความ (ร้อยละ 4.17) ตามลำดับ

4. ปีที่พิมพ์

ปีที่พิมพ์ ดังแสดงในภาพประกอบ 4

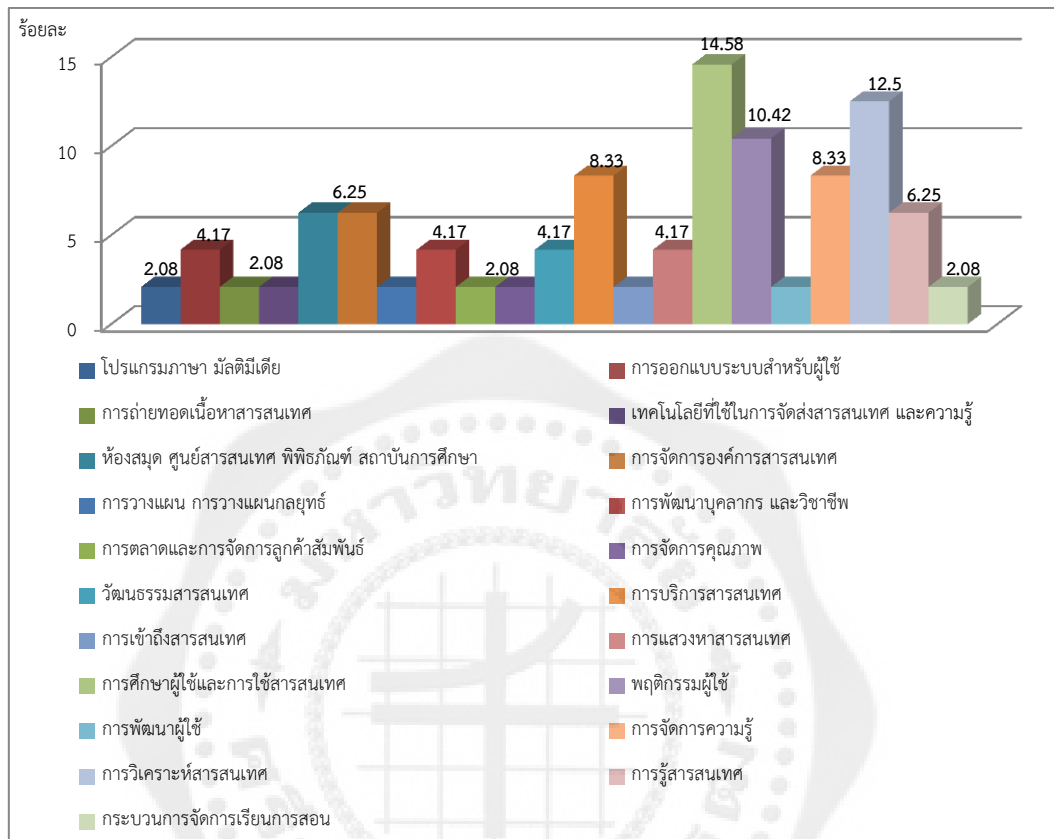

ภาพประกอบ 4 ปีที่พิมพ์

จากภาพประกอบ 4 ปีที่พิมพ์ ผลการวิจัย พบว่า จากบทความวิจัยทั้งหมด 48 บทความ ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนบทความวิจัยตีพิมพ์มากที่สุด จำนวน 18 บทความ (ร้อยละ 37.5) รองลงมา คือ ปี พ.ศ. 2560 จำนวน 16 บทความ (ร้อยละ 33.33) และปี พ.ศ. 2561 จำนวน 14 บทความ (ร้อยละ 29.17) ตามลำดับ

5. ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย

ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย ดังแสดงในภาพประกอบ 5

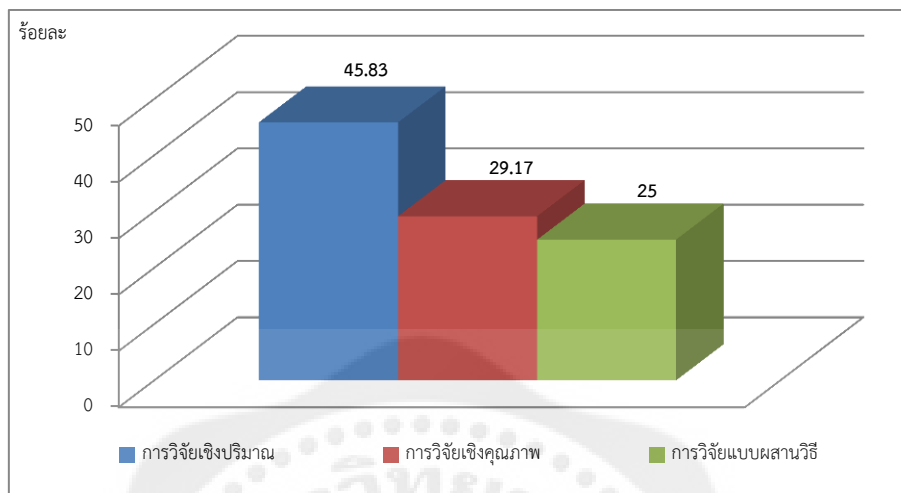

ภาพประกอบ 5 ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย

จากภาพประกอบ 5 ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย ผลการวิจัย พบว่า จากบทความวิจัยทั้งหมด 48 บทความ พบขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใช้และการใช้สารสนเทศมากที่สุด จำนวน 7 บทความ (ร้อยละ 14.58) รองลงมา คือ การวิเคราะห์สารสนเทศ จำนวน 6 บทความ (ร้อยละ 12.5) และพฤติกรรมผู้ใช้ จำนวน 5 บทความ (ร้อยละ 10.42) ตามลำดับ

6. ประเภทของการวิจัย

ประเภทของการวิจัย ดังแสดงในภาพประกอบ 6

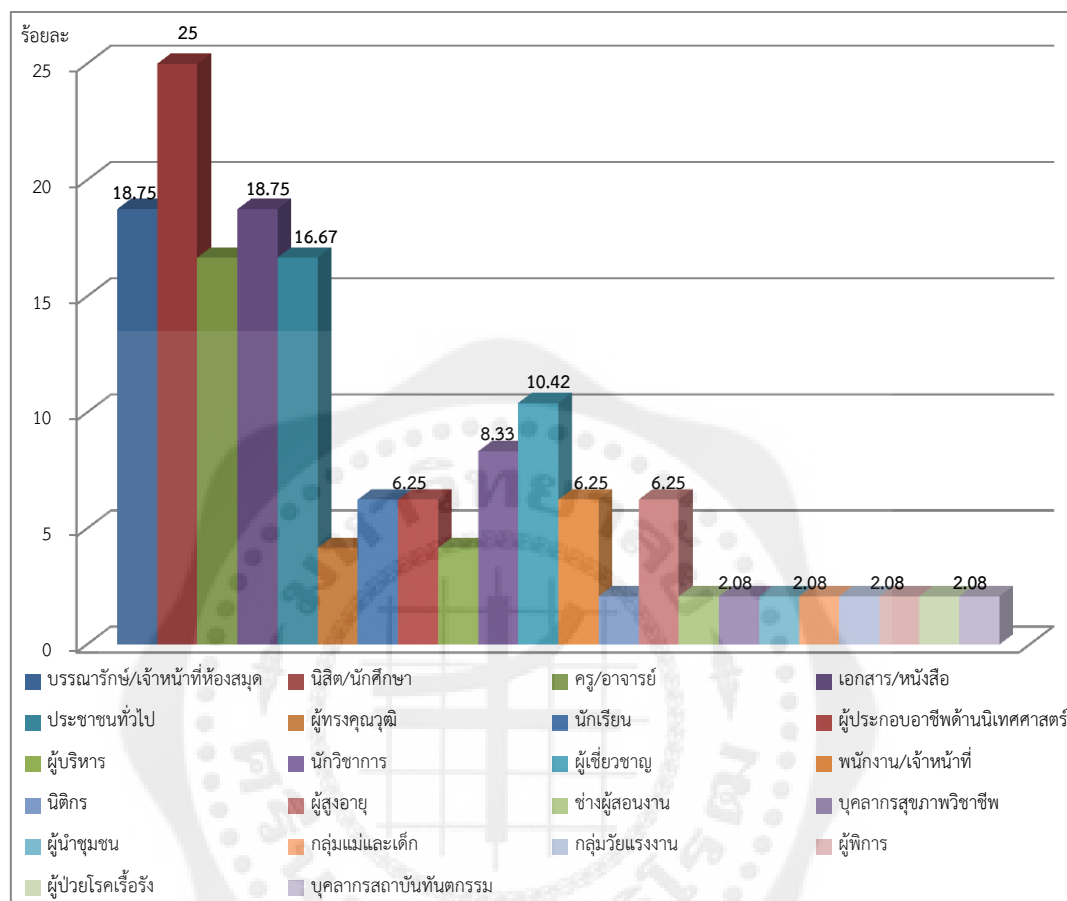

ภาพประกอบ 6 ประเภทของการวิจัย

จากภาพประกอบ 6 ประเภทของการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า จากบทความวิจัยทั้งหมด 48 บทความ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณมากที่สุด จำนวน 22 บทความ (ร้อยละ 45.83) รองลงมา คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 14 บทความ (ร้อยละ 29.17) และการวิจัยแบบผสมผสานวิธี จำนวน 12 บทความ (ร้อยละ 25) ตามลำดับ

7. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในภาพประกอบ 7

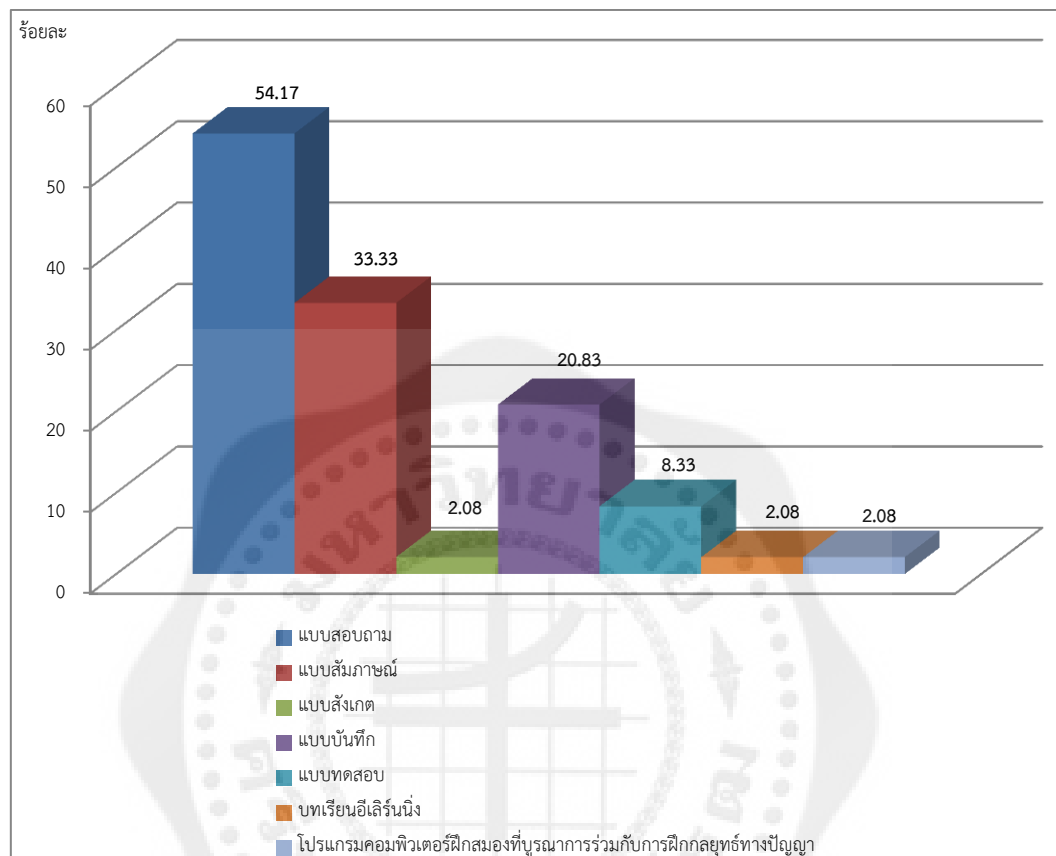

ภาพประกอบ 7 ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

จากภาพประกอบ 7 ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัย พบว่า จากบทความวิจัยทั้งหมด 48 บทความ พบนิสิต/นักศึกษาเป็นประชากร/กลุ่มตัวอย่างมากที่สุด จำนวน 12 บทความ (ร้อยละ 25) รองลงมา คือ บรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด และเอกสาร/หนังสือ จำนวน 9 บทความ (ร้อยละ 18.75) และครู/อาจารย์ และประชาชนทั่วไป จำนวน 8 บทความ (ร้อยละ 16.67) ตามลำดับ

8. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังแสดงในภาพประกอบ 8

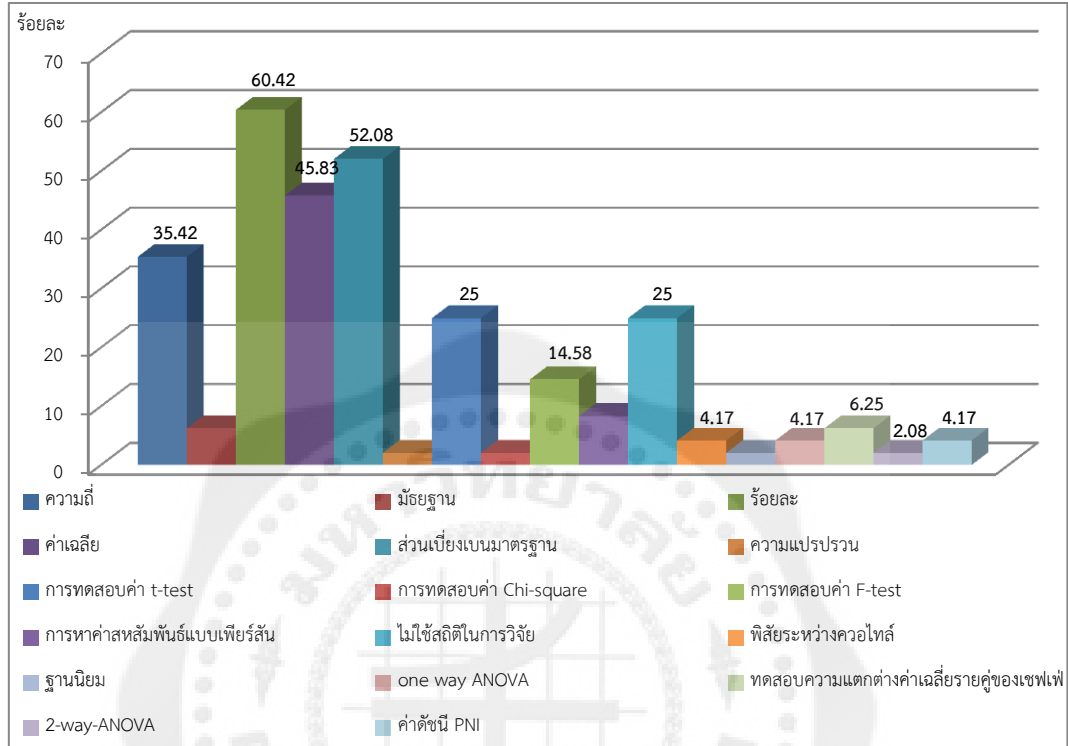

ภาพประกอบ 8 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จากภาพประกอบ 8 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า จากบทความวิจัยทั้งหมด 48 บทความ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยมากที่สุด จำนวน 26 บทความ (ร้อยละ 54.17) รองลงมา คือ แบบสัมภาษณ์ จำนวน 16 บทความ (ร้อยละ 33.33) และแบบบันทึก จำนวน 10 บทความ (ร้อยละ 20.83) ตามลำดับ

9. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังแสดงในภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

จากภาพประกอบ 9 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า จากบทความวิจัยทั้งหมด 48 บทความ ผู้วิจัยใช้ร้อยละเป็นสถิติในการวิจัยมากที่สุด จำนวน 29 บทความ (ร้อยละ 60.42) รองลงมา คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน 25 บทความ (ร้อยละ 52.08) และค่าเฉลี่ย จำนวน 22 บทความ (ร้อยละ 45.83) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์บทความวิจัยที่ปรากฏในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ในด้านจำนวนผู้วิจัย สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย สถาบันหรือหน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย ปีที่พิมพ์ ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย ประเภทของการวิจัย ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บทความวิจัย จำนวน 137 บทความ ที่จัดพิมพ์เผยแพร่ในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 – 2561

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บทความวิจัย จำนวน 48 บทความ ที่จัดพิมพ์เผยแพร่ในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 – 2561

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ประกอบด้วย

- 2.1 ชื่อบทความวิจัย
- 2.2 จำนวนผู้วิจัย
- 2.3 สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย
- 2.4 สถาบัน/หน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย
- 2.5 ปีที่พิมพ์
- 2.6 ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย โดยแบ่งขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัยตามขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัยทางสารสนเทศศาสตร์
- 2.7 ประเภทของการวิจัย โดยแบ่งตามลักษณะของข้อมูล
- 2.8 ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง
- 2.9 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.10 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

รวบรวมบทความวิจัยในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559-2561 รวมทั้งสิ้น 48 บทความ จากเว็บไซต์ของวารสารฉบับออนไลน์ จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ โดยอ่านบทความ เพื่อจับใจความสำคัญของเนื้อหาบทความ แล้วบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหา บทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อบทความวิจัย จำนวนผู้วิจัย สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย สถาบัน/หน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย ปีที่พิมพ์ ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย ประเภทของการวิจัย ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งแบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว 1 ชุด ใช้บันทึกข้อมูลของบทความวิจัย 1 บทความ จากนั้นอ่านบททวน และตรวจสอบความถูกต้อง ในการบันทึกข้อมูล

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมแบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว แล้วบันทึกความถี่ของผลการวิเคราะห์บทความวิจัยแต่ละชื่อเรื่อง จากนั้นรวมจำนวนบทความวิจัย ในแต่ละหัวข้อของจำนวนผู้วิจัย สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย สถาบัน/หน่วยงานที่สังกัด ของผู้เขียนบทความวิจัย ปีที่พิมพ์ ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย ประเภทของการวิจัย ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิจัย แล้วคำนวณหาค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลโดยใช้แผนภูมิประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว สรุปผลได้ ดังนี้

1. จำนวนผู้วิจัย ผลการวิจัย พบว่า จากบทความวิจัยทั้งหมด 48 บทความ มีจำนวนผู้วิจัยเขียนบทความวิจัยแบบ 3 คน ต่อ 1 บทความมากที่สุด จำนวน 22 บทความ รองลงมา คือ แบบ 2 คน ต่อ 1 บทความ จำนวน 11 บทความ และแบบ 1 คน ต่อ 1 บทความ จำนวน 8 บทความ ตามลำดับ
2. สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย ผลการวิจัย พบว่า จากบทความวิจัยทั้งหมด 48 บทความ ผู้สอนระดับอุดมศึกษาในกลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ (วิชาชีพอื่นที่ไม่ใช่วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์) เป็นผู้เขียนบทความวิจัยมากที่สุด จำนวน 25 บทความ รองลงมา คือ ผู้สอนระดับอุดมศึกษาในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 22 บทความ และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 15 บทความ ตามลำดับ

3. สถาบัน/หน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย ผลการวิจัย พบว่า จากบทความวิจัยทั้งหมด 48 บทความ ผู้เขียนบทความวิจัยอยู่ในสังกัดของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมากที่สุด จำนวน 23 บทความ รองลงมา คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 3 บทความ และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จำนวน 2 บทความ ตามลำดับ

4. ปีที่พิมพ์ ผลการวิจัย พบว่า จากบทความวิจัยทั้งหมด 48 บทความ ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนบทความวิจัยตีพิมพ์มากที่สุด จำนวน 18 บทความ รองลงมา คือ ปี พ.ศ. 2560 จำนวน 16 บทความ และปี พ.ศ. 2561 จำนวน 14 บทความ ตามลำดับ

5. ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย ผลการวิจัย พบว่า จากบทความวิจัยทั้งหมด 48 บทความ พบขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใช้และการใช้สารสนเทศมากที่สุด จำนวน 7 บทความ รองลงมา คือ การวิเคราะห์สารสนเทศ จำนวน 6 บทความ และพฤติกรรมผู้ใช้ จำนวน 5 บทความ ตามลำดับ

6. ประเภทของการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า จากบทความวิจัยทั้งหมด 48 บทความ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณมากที่สุด จำนวน 22 บทความ รองลงมา คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 14 บทความ และการวิจัยแบบผสมวิธี จำนวน 12 บทความ ตามลำดับ

7. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัย พบว่า จากบทความวิจัยทั้งหมด 48 บทความ พบนิสิต/นักศึกษาเป็นประชากร/กลุ่มตัวอย่างมากที่สุด จำนวน 12 บทความ รองลงมา คือ บรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด และเอกสาร/หนังสือ จำนวน 9 บทความ และครู/อาจารย์ และประชาชนทั่วไป จำนวน 8 บทความ ตามลำดับ

8. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า จากบทความวิจัยทั้งหมด 48 บทความ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยมากที่สุด จำนวน 26 บทความ รองลงมา คือ แบบสัมภาษณ์ จำนวน 16 บทความ และแบบบันทึก จำนวน 10 บทความ ตามลำดับ

9. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า จากบทความวิจัยทั้งหมด 48 บทความ ผู้วิจัยใช้ร้อยละเป็นสถิติในการวิจัยมากที่สุด จำนวน 29 บทความ รองลงมา คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน 25 บทความ และค่าเฉลี่ย จำนวน 22 บทความ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว” มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. จำนวนผู้วิจัย ผลการวิจัย พบว่า มีจำนวนผู้วิจัยเขียนบทความวิจัยแบบ 3 คน ต่อ 1 บทความมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชโรชนีย์ ชัยมินทร์ (2553) เรื่องการวิเคราะห์เนื้อหางานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของบรรณารักษ์และนักสารสนเทศห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ที่พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยบุคคล
2. สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย ผลการวิจัย พบว่า ผู้สอนระดับอุดมศึกษา ในกลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ (วิชาชีพอื่นที่ไม่ใช่วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์) เป็นผู้เขียนบทความวิจัยมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลิตา อินทะไชย (2560) เรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2557 และชโรชนีย์ ชัยมินทร์ (2553) เรื่องการวิเคราะห์เนื้อหางานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของบรรณารักษ์และนักสารสนเทศห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ที่พบว่า สถานภาพของผู้เขียนบทความที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
3. สถาบัน/หน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย ผลการวิจัย พบว่า ผู้เขียนบทความวิจัยอยู่ในสังกัดของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชรี บุญศรีงาม (2560) เรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาวารสารวิชาการภาษาไทย ที่ให้บริการในสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมระหว่าง พ.ศ. 2555-2557 ที่พบว่า ผู้ผลิตส่วนใหญ่เป็นสถาบันการศึกษา/สถาบันวิจัย
4. ปีที่พิมพ์ ผลการวิจัย พบว่า ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนบทความวิจัยตีพิมพ์มากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยใด ๆ เนื่องจาก งานวิจัยอื่นมีการศึกษาบทความจำนวนมาก ในระยะเวลาหลายปี และมีการเปรียบเทียบจำนวนเป็นช่วงปี แต่การวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ทำการศึกษาบทความวิจัยเฉพาะในวารสารบรรณศาสตร์ มศว ในช่วง 3 ปี คือ พ.ศ. 2559-2561 เท่านั้น
5. ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย ผลการวิจัย พบว่า ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใช้และการใช้สารสนเทศมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ วรกุลรังสรรค์ (2558) เรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เนื่องจาก การใช้สารสนเทศ เป็นการนำสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ทำให้ผู้ใช้ได้สารสนเทศที่ทันสมัย ครบถ้วน ทันเวลา อีกทั้งผู้วิจัยสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน หรือวางแผนพัฒนางานห้องสมุดได้

6. ประเภทของการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ วรกุลรังสรรค์ (2558) เรื่องการสังเคราะห์ งานวิจัยในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ชโรชนีย์ ชัยมินทร์ (2553) เรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาางานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของบรรณารักษ์และนักสารสนเทศห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และดวงกมล วงศ์จันทร์ (2554) เรื่องการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทฉบับที่ สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทย ที่เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2542-2551 เนื่องจาก การวิจัยโดยส่วนมากใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล เพราะเป็นวิธีการเก็บข้อมูลที่สะดวก และรวดเร็ว

7. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัย พบว่า นิสิต/นักศึกษาเป็นประชากร/กลุ่มตัวอย่างมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชโรชนีย์ ชัยมินทร์ (2553) เรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาางานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของบรรณารักษ์และนักสารสนเทศห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา เนื่องจาก ผู้เขียนบทความวิจัยส่วนมากเป็นผู้สอนระดับอุดมศึกษา การเลือกประชากร/กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนิสิต/นักศึกษา จึงง่ายต่อการจัดเก็บข้อมูล

8. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ วรกุลรังสรรค์ (2558) เรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ชโรชนีย์ ชัยมินทร์ (2553) เรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาางานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของบรรณารักษ์และนักสารสนเทศห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และดวงกมล วงศ์จันทร์ (2554) เรื่องการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทฉบับที่ สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทยที่เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2542-2551 เนื่องจาก แบบสอบถามสามารถเก็บข้อมูลจากประชากร/กลุ่มตัวอย่างได้กว้าง และเป็นวิธีการเก็บข้อมูลที่สะดวก และรวดเร็ว

9. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า ผู้วิจัยใช้ร้อยละเป็นสถิติในการวิจัยมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ วรกุลรังสรรค์ (2558) เรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ชโรชนีย์ ชัยมินทร์ (2553) เรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาางานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของบรรณารักษ์และนักสารสนเทศห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และดวงกมล วงศ์จันทร์ (2554) เรื่องการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทฉบับที่ สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทยที่เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2542-2551 เนื่องจาก ร้อยละ เป็นค่าสถิติที่สามารถวิเคราะห์ได้ง่าย และรวดเร็ว จึงเป็นที่นิยมใช้กันมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัย มีดังนี้

1. ผู้วิจัยควรศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย และการจัดจำแนกสถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัยให้ชัดเจนมากขึ้น เพื่อสามารถลงข้อมูลได้สะดวกมากกว่าเดิม
2. ผู้วิจัยควรศึกษาความหมายของขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัยทางสารสนเทศศาสตร์ ให้เข้าใจอย่างละเอียด เพื่อเกิดความสะดวกต่อการวิเคราะห์ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย

บรรณานุกรม

- กนิษฐา บุญประคอง; และคนอื่น ๆ. (2561, มกราคม-มิถุนายน). พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักวิจัยโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมผักเป็ดอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. *วารสารมนุษยศาสตร์*. 25(1):371-390.
- จักรกฤษณ์ ใจตรงกล้า. (2550). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชโรชนีชัย ชัยมินทร์. (2553, พฤษภาคม-สิงหาคม). การวิเคราะห์เนื้อหางานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของบรรณารักษ์และนักสารสนเทศห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารสารสนเทศศาสตร์*. 28(2):37-48.
- เดชดนัย จัฒม; และ ศิริพันธ์ ศิริพันธ์. (2559, มกราคม-เมษายน). การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*. 8(1):140-154.
- นงลักษณ์ ยุทธศิลป์เสวี; และ สุรีย์ สุทธิสารากร. (2559, กรกฎาคม-ธันวาคม). พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. *วารสารวิถีสังคมมนุษย์*. 4(2):255-277.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2555, มกราคม-มิถุนายน). รูปแบบ และลักษณะของบทความวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารตามมาตรฐานสากล. *ศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*. 4(1):7-16.
- นุชรี บุญศรีงาม. (2560, มกราคม-มิถุนายน). การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารวิชาการภาษาไทยที่ให้บริการในสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ระหว่าง พ.ศ. 2555-2557. *บรรณศาสตร์ มศว*. 10(1):10-21.
- พัชรภรณ์ ทิพยทัศน์. (2554). การวิเคราะห์เนื้อหาสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่สอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยมหิดล, กองพัฒนาคุณภาพ. (2552). การศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดการความรู้ของหน่วยงานในมหาวิทยาลัยมหิดล. นครปฐม: มหาวิทยาลัยฯ.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะมนุษยศาสตร์. (2561). *บรรณศาสตร์ มศว*. สืบค้นเมื่อ 21 ตุลาคม 2561, จาก <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jlis/index>

- สถาบันวิจัยและพัฒนา มสธ. (2560). การวิเคราะห์เนื้อหา. สืบค้นเมื่อ 21 ตุลาคม 2561, จาก ird.stou.ac.th/dbresearch/uploads/52/บทที่%202.pdf
- สุระศักดิ์ แก้วสียา. (2556). การวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. สารนิพนธ์ พธ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2556). คำจำกัดความของผลงานทางวิชาการ. สืบค้นเมื่อ 22 ตุลาคม 2561, จาก http://www.mua.go.th/users/bhes/front_home/notice19022558.pdf
- อรทัย แก้วทิพย์. (2553). ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มีต่อการบริการของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรรวรรณ ป้อมดำ. (2558, กันยายน-ธันวาคม). การจัดการสารสนเทศ การสื่อสารและเทคโนโลยี สำหรับการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 3. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 5(3):221-232.
- อัญชลิตา อินทะไชย. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). การวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2557. บรรณศาสตร์ มศว. 10(2):90-104.
- (2560). การวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2557. ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (สารสนเทศศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัญชลี ศรีทิพากร. (2553). การใช้ไอซีทีในการสอนสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารเทศศาสตร์. ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุไรวรรณ วรกุลรังสรรค์. (2558, กรกฎาคม-ธันวาคม). การสังเคราะห์งานวิจัยในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารเทศศาสตร์. วิจัยสมาคมห้องสมุดฯ. 8(2):20-34.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว

แบบบันทึกการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารบรรณศาสตร์ มศว

1. ชื่อบทความวิจัย.....

.....

.....

2. จำนวนผู้วิจัย

2.1 1 คน

2.2 2 คน

2.3 3 คน

2.4 มากกว่า 3 คน

3. สถานภาพของผู้เขียนบทความวิจัย

3.1 บุคลากรในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

3.1.1 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

3.1.2 ผู้สอนระดับอุดมศึกษา

3.1.3 อื่น ๆ (ระบุ).....

3.2 บุคลากรในกลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ (วิชาชีพอื่นที่ไม่ใช่วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์)

3.2.1 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

3.2.2 ผู้สอนระดับอุดมศึกษา

3.2.3 อื่น ๆ (ระบุ).....

4. สถาบัน/หน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนบทความวิจัย

4.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2 มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4.3 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

4.4 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

4.5 มหาวิทยาลัยบูรพา

4.6 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4.7 มหาวิทยาลัยรามคำแหง

4.8 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4.9 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

4.10 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

4.11 อื่น ๆ (ระบุ).....

5. ปีที่พิมพ์

5.1 พ.ศ. 2559

5.2 พ.ศ. 2560

5.3 พ.ศ. 2561

6. ขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัย โดยแบ่งขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัยตามขอบเขตเนื้อหาบทความวิจัยทางสารสนเทศศาสตร์

6.1 กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ

- 6.1.1 เครือข่ายคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร
- 6.1.2 ระบบโครงสร้างคอมพิวเตอร์
- 6.1.3 โปรแกรมภาษา มัลติมีเดีย
- 6.1.4 การวิเคราะห์ระบบ
- 6.1.5 ปัญญาประดิษฐ์
- 6.1.6 การรักษาความปลอดภัย
- 6.1.7 สถาปัตยกรรมข้อมูล
- 6.1.8 การเลือกใช้เทคโนโลยี
- 6.1.9 การออกแบบระบบสำหรับผู้ใช้
- 6.1.10 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับคอมพิวเตอร์
- 6.1.11 การถ่ายทอดเนื้อหาสารสนเทศ
- 6.1.12 เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดส่งสารสนเทศและความรู้
- 6.1.13 อื่น ๆ (ระบุ).....

6.2 กลุ่มแนวคิดพื้นฐานทางสารสนเทศศาสตร์

- 6.2.1 ประวัติและพัฒนาการของศาสตร์
- 6.2.2 นโยบายสารสนเทศ
- 6.2.3 หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
- 6.2.4 ทรัพยากรสารสนเทศ
- 6.2.5 ความรู้รูปแบบต่าง ๆ
- 6.2.6 สังคมสารสนเทศ
- 6.2.7 คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ
- 6.2.8 ลิขสิทธิ์
- 6.2.9 ห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศ พิพิธภัณฑสถานการศึกษา
- 6.2.10 อื่น ๆ (ระบุ).....

6.3 กลุ่มการจัดการองค์การสารสนเทศ

- 6.3.1 การจัดการองค์การสารสนเทศ
- 6.3.2 การวางแผน การวางแผนกลยุทธ์
- 6.3.3 การจัดการงานสำนักงาน
- 6.3.4 การพัฒนาบุคลากร และวิชาชีพ
- 6.3.5 ภาวะผู้นำ
- 6.3.6 การตลาดและการจัดการลูกค้าสัมพันธ์
- 6.3.7 การจัดการคุณภาพ
- 6.3.8 การประเมินประสิทธิภาพขององค์การสารสนเทศ
- 6.3.9 อื่น ๆ (ระบุ).....

6.4 กลุ่มการบริการและเผยแพร่สารสนเทศ

- 6.4.1 การบริการสารสนเทศ
- 6.4.2 การเผยแพร่สารสนเทศ
- 6.4.3 เครื่องมือช่วยค้น
- 6.4.4 กลยุทธ์การสืบค้นข้อมูล
- 6.4.5 แหล่งสารสนเทศ
- 6.4.6 การเข้าถึงสารสนเทศ
- 6.4.7 อื่น ๆ (ระบุ).....

6.5 กลุ่มผู้ใช้และการใช้สารสนเทศ

- 6.5.1 การแสวงหาสารสนเทศ
- 6.5.2 กระบวนการสารสนเทศ
- 6.5.3 การศึกษาผู้ใช้และการใช้สารสนเทศ
- 6.5.4 การออกแบบส่วนต่อประสานผู้ใช้
- 6.5.5 พฤติกรรมผู้ใช้
- 6.5.6 พฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศ
- 6.5.7 การสัมภาษณ์ผู้ใช้
- 6.5.8 อื่น ๆ (ระบุ).....

6.6 กลุ่มการจัดการสารสนเทศและการจัดการความรู้

- 6.6.1 การจัดการสารสนเทศ
- 6.6.2 การจัดการความรู้
- 6.6.3 การวิเคราะห์สารสนเทศ
- 6.6.4 ดรรชนี สารสนเทศ อร์รณานิตยสาร
- 6.6.5 การค้นคืนสารสนเทศ
- 6.6.6 โปรแกรมค้นหาฐานข้อมูล
- 6.6.7 อื่น ๆ (ระบุ).....

7. ประเภทของการวิจัย โดยแบ่งตามลักษณะของข้อมูล

- 7.1 การวิจัยเชิงปริมาณ 7.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ
- 7.3 การวิจัยแบบผสมวิธี

8. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

- 8.1 บรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด 8.2 นิสิต/นักศึกษา
- 8.3 ครู/อาจารย์ 8.4 เอกสาร/หนังสือ
- 8.5 ประชาชนทั่วไป 8.6 อื่น ๆ (ระบุ).....

9. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 9.1 แบบสำรวจ 9.2 แบบสอบถาม
- 9.3 แบบสัมภาษณ์ 9.4 แบบสังเกต
- 9.5 แบบบันทึก 9.6 แบบทดสอบ
- 9.7 อื่น ๆ (ระบุ).....

10. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

- 10.1 ความถี่ 10.2 มัธยฐาน
- 10.3 ร้อยละ 10.4 ค่าเฉลี่ย
- 10.5 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 10.6 ความแปรปรวน
- 10.7 ส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ 10.8 การทดสอบค่า t-test
- 10.9 การทดสอบค่า Chi-square 10.10 การทดสอบค่า F-test
- 10.11 การหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน 10.12 ไม่ใช้สถิติในการวิจัย
- 10.13 อื่น ๆ (ระบุ).....

ภาควิชาศึกษาศาสตร์

บรรณานุกรมบทความวิจัยในวารสารบรรณศาสตร์ มศว

ระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561

**บรรณานุกรมบทความวิจัยในวารสารบรรณศาสตร์ มศว
ระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561**

ปี พ.ศ. 2559

- อัมรินทร์ แก้วกรองทรัพย์; ชุติมา สัจจามันท์; & จันทิมา เขียวแก้ว. (2559, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ. **บรรณศาสตร์ มศว.** 9(1):1-13.
- วิจิตรตา โป๊ะฮง; & อัจฉรา ประเสริฐสิน. (2559, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนาโปรแกรมการเล่านิทานและการเล่นที่ส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์สำหรับเด็กปฐมวัย. **บรรณศาสตร์ มศว.** 9(1):14-28
- รันทิกาญ มั่นตลักษ์; ธรรมยุทธ ปัญญาโสภณ; & พิรยา หาญพงษ์พันธ์. (2559, มกราคม-มิถุนายน). สัมพันธภาพการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์เรื่องคู่กรรม. **บรรณศาสตร์ มศว.** 9(1):29-44.
- นธี เหมมันต์; & อภินันท์ สิริรัตนจิตต์. (2559, มกราคม-มิถุนายน). การเปรียบเทียบสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. **บรรณศาสตร์ มศว.** 9(1):45-56.
- จรัสโณม ศิริรัตน์. (2559, มกราคม-มิถุนายน). ปัญหาการติดต่อสื่อสารของบุคลากรในองค์กร: กรณีศึกษาสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. **บรรณศาสตร์ มศว.** 9(1):57-66.
- อัจฉรา ประเสริฐสิน. (2559, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนาโมเดลอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลต่อแรงจูงใจในการทำวิจัยของครูโดยมีสมรรถนะการจัดการตนเองกับการปฏิบัติงานของครูเป็นตัวแปรส่งผ่าน. **บรรณศาสตร์ มศว.** 9(1):67-81
- วีรวิษณุ วงศ์โรจน์; และคนอื่น ๆ. (2559, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนสาธิต. **บรรณศาสตร์ มศว.** 9(1):82-100.
- อัญชลี จันท์เสม; & พงษ์ ฤกษ์เศรษฐศิริ. (2559, มกราคม-มิถุนายน). การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้านกลยุทธ์การสื่อสารเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจในประเทศไทย. **บรรณศาสตร์ มศว.** 9(1):101-109.
- ชยุตินิตย์ สมคะเน; อัญชลี จันท์เสม; & นิตยา สุขเสรีทรัพย์. (2559, มกราคม-มิถุนายน). คำปรากฏร่วมจำเพาะในเค้าโครงปริญาณิพนธ์ของครูสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ. **บรรณศาสตร์ มศว.** 9(1):110-124.

ศักดิ์ดา บุญยี่ต; มาลี ไชยเสนา; & อรทัย เลียงจินดาถาวร. (2559, กรกฎาคม-ธันวาคม). อนาคตภาพของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2558-2568). **บรรณศาสตร์ มศว.** 9(2):1-16.

มะแอ เยิง; ชุมจิตต์ แซ่ฉั่น; & ฐะปะนีย์ เทพญา. (2559, กรกฎาคม-ธันวาคม). ความต้องการสารสนเทศสาธารณสุขของประชาชนและผู้นำชุมชนในพื้นที่ชายฝั่งทะเล จังหวัดปัตตานี. **บรรณศาสตร์ มศว.** 9(2):17-33.

อรรวรรณ อาธิเวช; มาลี ไชยเสนา; & สมาน อัครภูมิ. (2559, กรกฎาคม-ธันวาคม). การพัฒนาห้องสมุดประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปสู่เกณฑ์มาตรฐาน. **บรรณศาสตร์ มศว.** 9(2):34-47.

อนุเศรษฐ์ พิพิธธนชัย; ประภาส พาวินันท์; & พวา พันธุ์เมฆา. (2559, กรกฎาคม-ธันวาคม). การพัฒนามาตรฐานศูนย์วิทยบริการ สถาบันการพลศึกษา. **บรรณศาสตร์ มศว.** 9(2):48-61.

กฤตพร เพ็ชรน้ำเขียว; กรกมล คำสุข; & รวิเทพ มุสิกะปาน. (2559, กรกฎาคม-ธันวาคม). การพัฒนาองค์ประกอบของสื่ออินโฟกราฟิกเคลื่อนไหวเพื่อการจูงใจ: กรณีศึกษาการจูงใจให้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีรายได้บุคคลธรรมดาด้วยตนเอง. **บรรณศาสตร์ มศว.** 9(2):62-72.

เรวดี วัฒนทกโกศล; & พรรณระพี สุทธิวรรณ. (2559, กรกฎาคม-ธันวาคม). การพัฒนากิจกรรมการคิดทางบวกเพื่อสร้างเสริมการคิดทางบวกและความสุขของนิสิต. **บรรณศาสตร์ มศว.** 9(2):73-86.

ดิชิตชัย เมตตาริกานนท์; & เดชดนัย จุ้ยชุม. (2559, กรกฎาคม-ธันวาคม). สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์: การสร้างความพร้อมเพื่อการเป็นบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21. **บรรณศาสตร์ มศว.** 9(2):87-97.

ธัญญา พิทยาพิทักษ์. (2559, กรกฎาคม-ธันวาคม). การอ่านภาพจากหนังสือนิทานเรื่อง “แม่ไก่ไปเดินเล่น”: แนวทางการเรียนรู้ภาษาภาพสำหรับเด็กปฐมวัย. **บรรณศาสตร์ มศว.** 9(2):98-113.

อัญชลี จันท์เสมอ; และคนอื่น ๆ. (2559, กรกฎาคม-ธันวาคม). ทักษะในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการศึกษาภาษาต่างประเทศ: จากนโยบายถึงผู้สอน. **บรรณศาสตร์ มศว.** 9(2):114-123.

ปี พ.ศ. 2560

แกมกาญจน์ สมประเสริฐศรี. (2560, มกราคม-มิถุนายน). พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศเพื่อทำโครงการสารสนเทศศาสตร์ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. **บรรณศาสตร์ มศว.** 10(1):1-9.

- นุชรี บุญศรีงาม. (2560, มกราคม-มิถุนายน). การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารวิชาการภาษาไทยที่ให้บริการในสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ระหว่าง พ.ศ. 2555-2557. **บรรณศาสตร์ มศว.** 10(1):10-21
- พรรณระพี สุทธิวรรณ; & เรวดี วัฒนโกศล. (2560, มกราคม-มิถุนายน). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้คลิกเกอร์ เนื้อหาวิชา และผู้สอน กับความสนุกในการเรียนและการทุ่มเทในการเรียนของนิสิตในวิชามนุษย์สัมพันธ์. **บรรณศาสตร์ มศว.** 10(1):22-37.
- วันเพ็ญ หมอนทอง; ศุภรชตรา แสนวา; & พวา พันธุ์เมฆา. (2560, มกราคม-มิถุนายน). ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. **บรรณศาสตร์ มศว.** 10(1):38-51.
- สีปาน ทรัพย์ทอง. (2560, มกราคม-มิถุนายน). การประมวลและการวิเคราะห์เนื้อหาบทความวิจัยในวารสารภาษาไทยสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ที่อยู่ในฐานข้อมูลดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย. **บรรณศาสตร์ มศว.** 10(1):52-65.
- กรกมล ห่องสวัสดิ์; & ภิรมศักดิ์ เอ้วน้วน. (2560, มกราคม-มิถุนายน). พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของบุคลากรสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน. **บรรณศาสตร์ มศว.** 10(1):66-76.
- อิสริยา ปาริชาติกานนท์; & อัจศรา ประเสริฐสิน. (2560, มกราคม-มิถุนายน). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันตนเองจากภัยคุกคามทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. **บรรณศาสตร์ มศว.** 10(1):77-91.
- จุฑาทิพย์ จันทรลูน; และคนอื่น ๆ. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). สารสนเทศของสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทย: กรณีศึกษาสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยและองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย. **บรรณศาสตร์ มศว.** 10(2):1-15.
- จุฑารัตน์ ศราวณะวงศ์; และคนอื่น ๆ. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. **บรรณศาสตร์ มศว.** 10(2):16-31.
- ชุ่มจิตต์ แซ่ฉั่น; & วรสิริ สิริวิวัฒน์. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). การรู้สารสนเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้. **บรรณศาสตร์ มศว.** 10(2):32-48.
- दनัย มณฑาทิพย์กุล; แหวตา เตชาทวิวรรณ; & อัจศรา ประเสริฐสิน. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร. **บรรณศาสตร์ มศว.** 10(2):49-62.

- พิเชษฐ์ พลพิชิต; & ชลภัตต์ วงษ์ประเสริฐ. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). วัฒนธรรมสารสนเทศ
สุขภาพในชุมชนชนบทไทย. **บรรณศาสตร์ มศว.** 10(2):63-77.
- อัจศรา ประเสริฐสิน; เทพสุดา จิวตระกูล; & จอย ทองกลมศรี. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม).
การศึกษาแนวทางการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน
และการทำวิจัยของครู. **บรรณศาสตร์ มศว.** 10(2):78-89.
- อัญชลิตา อินทะไชย; สมชาย วรรณญาณุไกร; & พวา พันธุ์เมฆา. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). การ
วิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ระหว่าง
ปี พ.ศ. 2540-2557. **บรรณศาสตร์ มศว.** 10(2):90-104.
- อุมาพร นาคะวัจนะ; ไพโรจน์ เภาใจ; & สุนทร โคตรบรรเทา. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). การ
พัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่งสำหรับการฝึกอบรมแบบร่วมมือ เรื่อง การสืบค้นฐานข้อมูล
ออนไลน์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. **บรรณศาสตร์ มศว.**
10(2):105-119.
- มยุรฉัตร นพกรสุขทองดี; & อัจศรา ประเสริฐสิน. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). การประเมินความ
ต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการจัดการตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรีหลักสูตรการศึกษา
บัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. **บรรณศาสตร์ มศว.** 10(2):120-133.
- ปี พ.ศ. 2561**
- ยุวเรศ อธิชัยวัฒนา; ศุภรชตรา แสนวา; & สมชาย วรรณญาณุไกร. (2561, มกราคม-มิถุนายน).
ความคิดเห็นของผู้ใช้และผู้ให้บริการต่อการใช้ส่วนประสมการตลาดในการบริการของ
หอสมุดแห่งชาติ. **บรรณศาสตร์ มศว.** 11(1):1-13.
- อภิญา ขอพรกลาง; แหวตา เตชาทวิวรรณ; & จุฑารัตน์ ศรารณะวงศ์. (2561, มกราคม-มิถุนายน).
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการจัดการความรู้ของสถาบันทันตกรรม กรมการแพทย์
กระทรวงสาธารณสุข. **บรรณศาสตร์ มศว.** 11(1):14-29.
- อุดม วงษ์สิงห์; และคนอื่น ๆ. (2561, มกราคม-มิถุนายน). กระบวนการสร้างความเป็นผู้สอนงาน
ของช่างในโรงงานอุตสาหกรรมประกอบรถยนต์. **บรรณศาสตร์ มศว.** 11(1):30-42.
- วิภาณันท์ ลำงาม; สมชาย วรรณญาณุไกร; & ศุภรชตรา แสนวา. (2561, มกราคม-มิถุนายน). การ
พัฒนากลยุทธ์การบริการสารสนเทศของสำนักหอสมุดแห่งชาติ. **บรรณศาสตร์ มศว.**
11(1):43-59.
- ทรายทอง อุ่นนันทาศ; ศุภรชตรา แสนวา; & สมรักษ์ สหพงศ์. (2561, มกราคม-มิถุนายน). การใช้
และปัญหาการใช้บริการเอกสารโบราณในสำนักหอสมุดแห่งชาติ. **บรรณศาสตร์ มศว.**
11(1):60-76.

- สุพรรณษา คำหล้า; ศุภรชชตรา แสนวา; & พวา พันธุ์เมฆา. (2561, มกราคม-มิถุนายน). การใช้ห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา. **บรรณศาสตร์ มศว.** 11(1):77-91.
- สุจิตรา สีหาอาจ; สมชาย วรัญญาไกร; & ศุภรชชตรา แสนวา. (2561, มกราคม-มิถุนายน). การจัดการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. **บรรณศาสตร์ มศว.** 11(1):92-104.
- เบญจมาศ อุนาวงศ์; ศุภรชชตรา แสนวา; & พวา พันธุ์เมฆา. (2561, มกราคม-มิถุนายน). ความพึงพอใจและความต้องการของอาจารย์และนักศึกษาต่อบริการสารสนเทศของห้องสมุดสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ในการสนับสนุนการเรียนรู้จากการทำงาน. **บรรณศาสตร์ มศว.** 11(1):105-118.
- นธิ เหมมันต์; และคนอื่น ๆ. (2561, มกราคม-มิถุนายน). กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของนักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหาดไทย. **บรรณศาสตร์ มศว.** 11(1):119-129.
- น้ำลิน เทียมแก้ว. (2561, มกราคม-มิถุนายน). แนวทางการพัฒนาบริการสารสนเทศ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. **บรรณศาสตร์ มศว.** 11(1):130-140.
- ฉันทพร เปรมปรี; สาลินี มีเจริญ; & ทักษิ ทองภูเบศร์. (2561, มกราคม-มิถุนายน). การใช้ LibQUAL⁺ ประเมินคุณภาพการให้บริการของห้องสมุดสถาบันอาศรมศิลป์. **บรรณศาสตร์ มศว.** 11(1):141-158.
- อเนก พุทธิเดช; สุชาดา กรเพชรปาณี; & พีร วงศ์อุปราช. (2561, มกราคม-มิถุนายน). การเพิ่มความจำตามแผนของผู้สูงอายุโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ฝึกสมองที่บูรณาการการฝึกกระบวนการร่วมกับการฝึกกลยุทธ์ทางปัญญา. **บรรณศาสตร์ มศว.** 11(1):159-175.
- ดวงแก้ว เงินพุลทรัพย์; และคนอื่น ๆ. (2561, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนาแบบทดสอบทักษะการรู้สารสนเทศสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวารสารศาสตร์. **บรรณศาสตร์ มศว.** 11(1):176-190.
- กิมศักดิ์ เอ็งฉ้วน. (2561, มกราคม-มิถุนายน). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อทางเลือกแหล่งสารสนเทศ: กรณีศึกษานักศึกษาอาเซียนในประเทศไทย. **บรรณศาสตร์ มศว.** 11(1):191-208.